Gemeente Amsterdam

Afvalplan Stadsdeel West

De gezamenlijke opgave van de afvalproblematiek in het stadsdeel

2023

Inhoud

Inleiding 3

Gezamenlijke opgave

1.1 Genetwerkte problemen 7
1.2 Opgave afvalinzameling in Amsterdam 8
1.3 Nu Straks en Later 9

H1

Stadsdeel West

2.1 Afvalcontext in West, wat speelt er in het stadsdeel? 11
2.2 Afvalopgaven vanuit stadsdeel West 16
2.3 Afvalopgave in West, projecten A&G 21
2.4 Aanpak: hoe gaan we de gebiedsopgaven en de afvaloverlastlocaties aanpakken? 25

H2

Samenwerken

3.1 Initiatieven van bewoners en bedrijven in West 28
3.2 Bestuurlijk 33
3.3 Stadswerken 35
3.4 Ambtelijk 37
3.5 Gebiedsgerichte communicatie 39

H3

Inleiding

Stadsdeel West moet schoner. Te veel mensen ervaren nu afval in hun straat. Dat is een grote ergernis, want iedereen wil in een schone omgeving leven. En die onvrede is ook terug te zien in cijfers. Inwoners geven West nu gemiddeld een 6,3. Maar er zijn flinke verschillen tussen buurten. Van een 5,5 voor Kolenkit Noord tot een 7,4 voor de Geuzenhofbuurt. De handen moeten dus uit de mouwen. Want een schoon stadsdeel is een grote opgave. West is dichtbevolkt, en waar veel mensen wonen is veel afval. En afval ophalen en verwerken is ook niet altijd makkelijk: er wordt gebouwd, gerenoveerd en aan straten gewerkt.

Om West schoner te krijgen, moeten we weten waar het verschil te maken is. Daar is dit afvalplan voor bedoeld. We benoemen de gebieden en plekken die prioriteit nodig hebben. En we zetten de partijen die daarbij belangrijk zijn op een rij, binnen de gemeente maar juist ook actieve bewoners en ondernemers.

De opgaves in het afvalplan zijn niet in beton gegoten. Als er buiten aanleiding toe is, moeten prioriteiten meebewegen. En zo is dit afvalplan ook opgezet: de start om overzicht te krijgen, om vervolgens doorlopend bij te schaven.

De opgaven in dit plan zijn een uitwerking van het stedelijk beleid dat bestaat uit twee hoofdlijnen:

1. Minder restafval

Het voorkomen van (rest)afval en het afval dat er is zo hoogwaardig mogelijk verwerken door gescheiden inzameling en goede afspraken met verwerkers.

2. Schone stad

Het samen met alle betrokkenen schoonhouden en schoonmaken van de stad.

Daarbij is het belangrijk dat de basis op orde is, zowel bij de directie Afval en Grondstoffen als in de keten van afvalinzameling en reiniging. Een 100% schone stad is niet realistisch als we de rekening voor Amsterdammers betaalbaar willen houden. Maar het moet wel schoner dan het nu is. We willen als gemeente het opruimen, ophalen en verwerken van afval verbeteren voor een duurzamere en een schonere stad.

Om de stad schoon te houden en grondstoffen te behouden of terug te winnen, is samenwerking nodig; zowel binnen de keten van afvalinzameling en reiniging als met bewoners, bezoekers en bedrijven. Vanuit die gezamenlijke verantwoordelijkheid kan het lukken te werken aan een schoon en duurzaam Amsterdam met als einddoel geen afval meer op straat.

We maken in dit afvalplan onderscheid tussen **Nu** 2023, **Straks** 2024 en **Later** 2025 (hoofdstuk 1). In hoofdstuk 2 gaan we in op de gebiedsopgave van stadsdeel West en de projecten vanuit Afval en Grondstoffen in het stadsdeel. We maken hierbij onderscheid tussen de gebiedsopgaven en een lijst met afvaloverlastlocaties. We lichten dit verder toe in datzelfde hoofdstuk. In hoofdstuk 3 staat de samenwerking binnen de organisatie en met burgers centraal. Bij de opgaves in dit afvalplan worden in een vervolgstap concrete uitvoeringsplannen gemaakt. Na de zomer van 2023 worden die besproken in de stadsdelen.

De komende periode werken de directies Afval en Grondstoffen, Stadswerken en Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte (THOR) samen met de collega's uit de stadsdelen de gebiedsopgaven verder uit; is voldoende duidelijk wat het probleem is, moet er nog een analyse plaatsvinden, wie heeft welke rol? Een voorstel hiervoor wordt op 17 juli 2023 in het Bestuurlijk Overleg Stadsdelen Stad Afval en Reiniging (BOSS) besproken. Tegelijkertijd werken we samen aan het actieplan preventie om ervoor te zorgen dat er minder afval ontstaat.

Het overzicht met de gebiedsopgaven per stadsdeel is tot stand gekomen op basis van gesprekken met alle betrokkenen uit het gebied. Dit geeft per stadsdeel inzicht in de meest urgente problematiek, waar deze problematiek zich afspeelt en wie de betrokken stakeholders zijn. Stadsbreed levert dit op een aantal opgaven overlap op (zie tabel 1). Voor deze overlappende thema's werken we een gerichte aanpak uit. Dit biedt de mogelijkheid om slimme keuzes te maken en om met de beperkt beschikbare capaciteit en middelen zoveel mogelijk impact te maken.

Door de gebiedsopgaven gezamenlijk aan te pakken, samen met stadsdeel, stadswerken en thor willen we bewegen naar een lerende gebiedsgerichte aanpak waar de gehele stad van mee kan profiteren. De gebiedsopgaven zijn complex en meervoudig. Dit vraagt om een lerend en iteratief proces, waar er data-gedreven, actiegericht en gebiedsgericht te werk gegaan dient te worden. Dit is een voorzet om van vooral incident gestuurd naar integraal en strategisch gestuurd aan deze complexe afvalopgaven te werken.

	Noord	Nieuw-West	West	Centrum	Zuid	Oost	Zuidoost
Alternatieve Afvalinzameling - Stedelijk afval (9 straatjes) - Afval over water - Kleinschalige logistiek - Afval op afspraak				X	X		
Aanpak winkelstraten en markten Bedrijfs-, huishoudelijk en zwerfafval in drukke openbare ruimte met overvolle prullenbakken	X	X	X	X	X	X	
Aanpak nieuwbouw en renovatie Afvaloverlast bij in- en uithuizen van (nieuwe, terugkerende of vertrekkende bewoners)	X	X	X			X	X
Aanpak grof Dump van grof afval, bouwafval en bedrijfsafval bij uitvalswegen en in wijken	X	X	X				X
Aanpak venstertijden Aanscherpen aanbiedregels en aanbiedtijden bedrijfsafval				X	X		
Aanpak studentenhuisvesting/expats Overlast van dumpen huisraad bij vertrekkende studenten en/of expats		X				X	
Aanpak kwestbare wijken Rekening houden met laaggeletterdheid, anderstaligen en digitale vaardigheden in communicatie(aanpak)	X		X				X
Aanpak buurtgericht de basis op orde Onderzoek naar de beschikbaarheid en spreiding van de inzamelvoorzieningen voor zowel restafval als waardestromen oud papier/karton, glas, gfe-t en textiel			X				X
Weersomstandigheden en zwerfvuil (Harde) wind bij open plekken langs het IJ zoals IJburg en Zeeburgereiland zorgen dat zwerfvuil in het water komt	X					X	
Aanpak misbruik inzamelvoorzieningen Ondernemers die voor hun bedrijfsafval onrechtmatig gebruik maken van inzamelvoorzieningen voor huishoudelijk afval en/of afval dumpen		X		X			

Gezamenlijke opgave

1

Containers waar verschillende fracties worden ingezameld, papier, glas, rest.

Gezamenlijke opgave

Om te zorgen voor een schone stad en om zoveel mogelijk grondstoffen te behouden of terug te winnen, rijden dagelijks ruim 180 voertuigen van de directie Afval en Grondstoffen door Amsterdam om restafval, glas, papier, karton en oud papier, grof afval, textiel en gfe-t (groente, fruit, etensresten en tuinafval) gescheiden in te zamelen.

Op deze voertuigen werken ongeveer **400 chauffeurs**, chauffeuses en beladers. Daarnaast veegt Stadswerken met **92 veegmachines** en **13 reinigingsmachines** een oppervlakte van **29,1 miljoen m²**. Hiermee legen we **11.367 afvalbakken** en halen we **13.000 ton veegvuil** per jaar op. Samen zorgen deze medewerkers dat Amsterdam schoon blijft en dat het afval van de ruim **900.000 Amsterdammers** en de **17 miljoen jaarlijkse bezoekers** zo goed mogelijk wordt verwerkt. Daarnaast zijn er **4.415 betrokken Amsterdammers** die als containeradoptant één of meerdere ondergrondse inzamelcontainers schoonhouden. Nog veel meer mensen houden op eigen initiatief, zelfstandig of georganiseerd als groep, hun eigen buurt schoon door te prikken, zwerfvuil op te rapen en verkeerd aangeboden afval of karton in de juiste inzamelcontainer te doen.

Ondanks deze inspanning, gaat het niet goed genoeg. In West is de betrokkenheid op het onderwerp Afval groot, maar de opgave is ook groot en complex. Onder andere door de hoge dichtheid aan mensen, krappe straten, smalle stoepen, groot verloop van mensen met bijkomende verhuisbewegingen, het aantal bijplaatsingen en de uitdagingen rondom grof afval. Deze uitdagingen zijn een gedeelde opgave, want de oplossing kan alleen van meerdere partijen samen komen. En dat vergt ten eerste een gedeeld beeld van de uitdagingen. Op basis van zo'n gedeeld beeld kan in samenspraak aan oplossingen gewerkt worden.

Een schone stad is de verantwoordelijkheid van de stad als geheel en niet enkel van de gemeente, een bewoner of een ondernemer. Afval en vervuiling zijn complexe problemen. Het gaat over het gedrag van mensen, over de inzet van beperkte middelen, het gebruik van én claims op de beperkte openbare ruimte en vele, vele verschillende belangen. Afval en vervuiling zijn daarmee een duidelijk voorbeeld van een genetwerkt probleem.

"Een genetwerkt probleem heeft niet één eigenaar en daarmee ook niet één partij die de oplossing heeft. Je hebt dus ook niet één eigenaar van de oplossing."

- Kees Dorst

Professor of Transdisciplinary Innovation at the University of Technology Sydney's TD School.

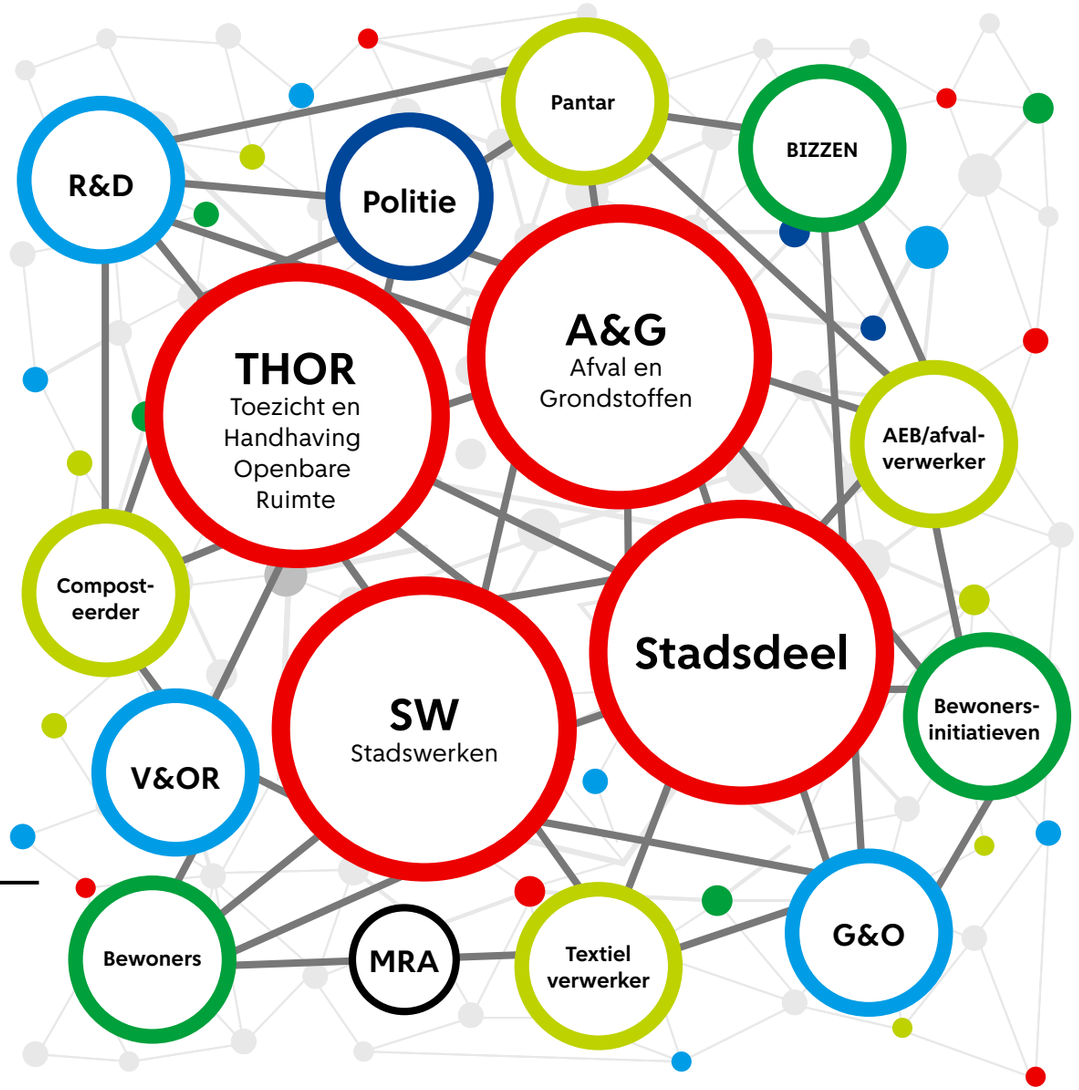
1.1 Genetwerkte problemen

Genetwerkte problemen vragen om meer en betere samenwerking. Afval en Grondstoffen en Stadswerken werken de komende jaren toe naar gezamenlijke plannen voor de afvalopgave in de stad én dezelfde momenten om deze plannen te bespreken en te besluiten over de inzet van capaciteit. Zo ontstaat er steeds beter inzicht in het afvalritme van het stadsdeel, de gezamenlijke opgave, wie wat doet en de mogelijkheid voor duidelijke bestuurlijke keuzes.

Naast de inzet van Afval en Grondstoffen en Stadswerken afzonderlijk, is een betere samenwerking in de keten onontbeerlijk voor het oplossen van deze genetwerkte problemen. De inzet van de directie Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte speelt hierin ook een rol. Dit afvalplan gaat over de inzet van de directie Afval en Grondstoffen, Stadswerken en de stadsdeelorganisaties. Voor 2023 geldt:

- De meest urgente afvalproblematiek vanuit het gebied, de gebiedsopgaven afval, zijn bij de gebieden opgehaald en opgenomen in dit afvalplan.
- De komende tijd werken we samen om deze gebiedsopgaven beter te duiden en een overlegstructuur te ontwikkelen waarin we de gebiedsopgaven en de voortgang bespreken.
- We werken aan een routekaart om de activiteiten van de 3 genoemde directies nog meer op elkaar aan te sluiten, zodat bestuurders integrale afwegingen kunnen maken.
- Op basis van de meer uitgewerkte gebiedsopgaven maken we een voorstel voor welke gebiedsopgaven er een gerichte aanpak komt.
- Het BOSS besluit voor welke gebiedsopgaven we een gerichte aanpak ontwikkelen.
- In 2023 maken we een routekaart waarin Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte, Stadswerken en Afval en Grondstoffen nog meer bij elkaar komen.
- We maken dilemma's en verbeterpunten duidelijk, zodat richting 2024 de samenwerking en de mogelijkheden voor integrale afwegingen verbeteren. Met dit verbeterde inzicht komt de stem van de bewoner meer terug in de plannen en stellen we bestuurders in staat te prioriteren en te sturen op de inzet van schaarse middelen.

Voor verschillende aanpakken zijn behalve Afval en Grondstoffen, Stadswerken, THOR en het stadsdeel andere directies of stakeholders nodig. Deze zullen we vanuit de gebiedsopgaven en de aanpakken daarvoor identificeren en betrekken.

Bijschrift Illustratie van stakeholders die genetwerkt samenwerken aan de afvalopgaven in de stad.

1.2 Opgave afvalinzameling in Amsterdam

Binnen de gemeente Amsterdam is het schoonhouden van de stad belegd bij het cluster Stadsbeheer. Binnen het cluster zorgt de directie Afval en Grondstoffen voor de inzameling en duurzame verwerking van huishoudelijk afval, de directie Stadswerken voor het vegen van de straten en het legen van de prullenbakken en de directie Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte voor het toezicht houden op en het handhaven van de regels.

Naast de twee hoofddoelen - een duurzame stad door grondstoffen terug te winnen en een schone stad - zijn er nog een aantal opgaven op het gebied van afvalinzameling. Die beschrijven we in de volgende paragrafen.

Toezicht gemeenteraad

Het afval inzamelen en het schoonhouden van de stad is een enorme uitdaging. Sinds september 2021 staat de directie Afval en Grondstoffen onder verhoogd toezicht. Hier waren een aantal aanleidingen voor. De basiszaken en de financiën waren onvoldoende op orde, en een proef met dynamische (datagestuurde) inzameling zorgde voor veel klachten van bewoners en bedrijven en onvrede bij de eigen chauffeurs. Voor de basiszaken en de financiën wordt aan een verbeterplan gewerkt binnen de directie Afval en Grondstoffen. De proef met dynamisch inzamelen is inmiddels gestopt. Om uiteindelijk informatiegestuurd te kunnen inzamelen, moeten we eerst onze data op orde brengen. Daarbij maken we gebruik van de gebiedskennis van de chauffeurs en het aantal meldingen.

Vervanging oude containers

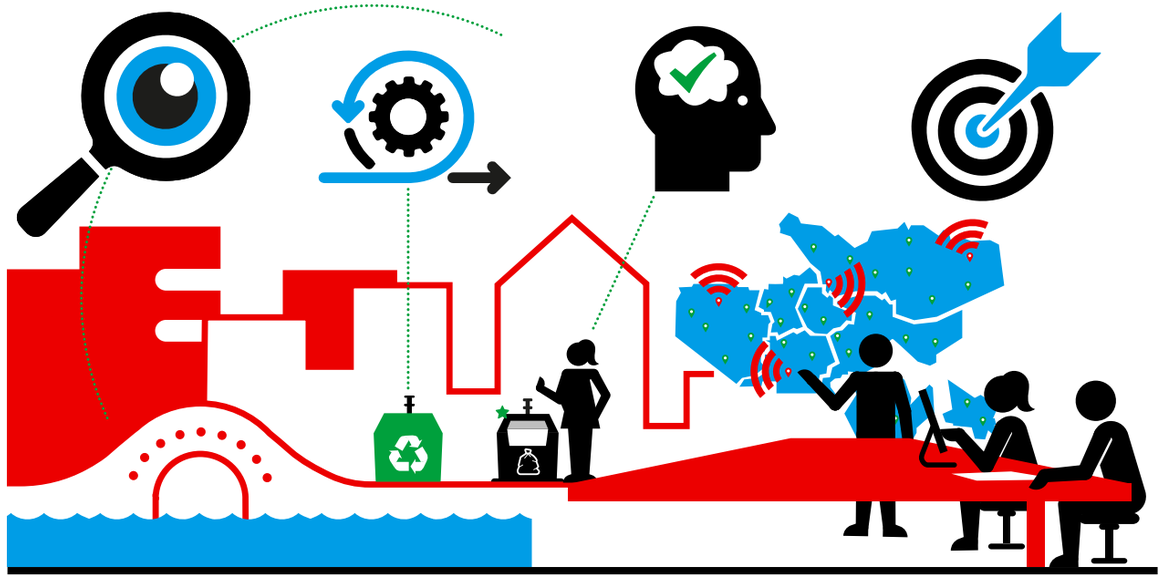
Het verder op orde brengen en houden van de kwantiteit en kwaliteit van de voertuigen en het personeel is een continue opgave. Daarnaast moeten we oude en minder veilige ondergrondse containers in Amsterdam vervangen voor nieuwe containers. Deze opgave is dusdanig urgent en groot dat het volledige team dat ondergrondse containers plaatst en vervangt, is vrijgemaakt om dit te realiseren. Het team plaatst nog wel containers bij nieuwbouwlocaties en bij herinrichtingsprojecten, maar nieuwe of losse projecten kunnen zij door de vervangingsopgave tot en met 2024 niet oppakken. Wat dit voor het stadsdeel betekent, komt terug in hoofdstuk 4.

Gedragsverandering Amsterdammers

Een andere belangrijke uitdaging is het gedrag van Amsterdammers, ondernemers en bezoekers. Bewoners en ondernemers bieden afval aan op dagen dat we niet inzamelen. Ondernemers maken misbruik van de huishoudelijke voorzieningen. Mensen dumpen grof huishoudelijk afval naast containers en in de openbare ruimte, en ze plaatsen karton veelvuldig naast containers of bieden het als grofvuil aan. Hierdoor moet de gemeente extra voertuigen en chauffeurs inzetten, die daardoor niet kunnen werken op de standaardroutes en inzameldagen. Dit is onderdeel van het genetwerkte probleem.

Minder sturen op incidenten

Binnen de gemeente geldt de afspraak dat meldingen binnen 72 uur opgelost moeten zijn. Verkeerd geplaatst en gedumpt afval in combinatie met de 72-uursafspraak zorgt ervoor dat medewerkers voornamelijk incident-gestuurd werken, maar ook dat ondanks die extra inzet het beeld leeft dat Amsterdam een vieze stad is. Met dit plan willen we bijdragen aan het minder incidentgestuurd inzetten van mensen en middelen en goed kijken naar de mogelijkheden die er zijn om slimmer samen te werken: vanaf de ontwerptafel van een gebied tot voorlichting aan bewoners over het aanbieden van afval.

1.3 Nu Straks en Later

Nu 2023 → **Straks** 2024 → **Later** 2025

Niet alleen moeten we de basis goed op orde brengen, we willen ook slimmer werken, verbeteren en beter samenwerken. En strategischer kijken naar afvalproblematiek.

Studentencomplexen en kamers die ongemeubileerd worden verhuurd, zijn een goed voorbeeld van wat we bedoelen met afvalritme. Tegen het eind van een semester zie je hele huisraden van vertrekkende studenten op straat liggen. Nu rijden inzamelvoertuigen en reinigers naar die overlastlocaties als we een melding ontvangen. Als we straks het netwerk beter in beeld krijgen, kunnen we wellicht afspraken maken met de verhuurders, de regels beter uitleggen en op voorhand extra containers plaatsen. Later willen we toe naar geen afval op straat, bijvoorbeeld door te sturen op gemeubileerde verhuur of op het overdragen van meubels van vertrekkende studenten aan nieuwe studenten.

Als je goed naar de stad kijkt, heeft elk gebied een eigen afvalritme. Dat ritme willen we herkennen, snappen en voelen. Zo kunnen we erop meebewegen en problemen vóór zijn. Daar is samenwerking voor nodig, een vernieuwde blik en kennis van inzameling, de bewoners en het stadsdeel. Om het afvalritme te herkennen, te snappen en te voelen, is ook tijd nodig. We maken in dit afvalplan dan ook onderscheid tussen Nu, Straks en Later. Wat pakken we **Nu** op in 2023-2024, wat pakken we **Straks** op in 2024-2026 en wat pakken we **Later** op na 2026.

Nu 2023

Sturen we op de basis op orde. We werken aan de opheffing van het verhoogde toezicht en aan het verbeterplan. We zorgen dat de financiële huishouding klopt, dat we zicht hebben op inkomsten en uitgaven en daar verantwoording over af kunnen leggen. We zijn als directie vindbaar voor collega's en stakeholders. We rijden routes op tijd en we zorgen voor samenwerking met collega-directies om gebieden kostenefficiënt schoon te houden.

We maken een start met het snappen van het afvalritme in de stadsdelen en hun gebieden. Door het stoppen van de proef dynamisch (datagestuurd) inzamelen, maken we nu meer dan ooit gebruik van de gebiedskennis van chauffeurs, hun teamleiders en de medewerkers die meldingen oppakken. Wat we ooit vanzelfsprekend vonden omdat we altijd zo gewerkt hebben, waarderen we nu als belangrijke kennis en input voor ons primaire proces. We maken een strategie voor grof afval en actualiseren onze communicatiestrategie.

Straks 2024

Sturen we verder op het verbeterplan, op innovatie, duurzaamheid en dienstverlening, en maken we een start met het goed meebewegen op het ritme van de stad. We hebben duidelijke kaders voor wat nodig is om afval in te zamelen. Er is een nieuwe strategie op grof afval, de afvalstroom waar de meeste meldingen en klachten over binnenkomen.

Die nieuwe en duidelijke kaders stellen ontwerpers in staat om bij herinrichting of in nieuwe gebieden afvalinzameling op een manier te ontwerpen waar de stad bij is gebaat. We sturen steeds meer op geen afval op straat en ophalen achter de voordeur. Binnen de keten van handhaving, inzameling en reiniging werken we goed samen om de stad schoon te houden. Gedragssturing is een belangrijk onderdeel van deze aanpak: we bewegen Amsterdammers om afval op de juiste manier en gescheiden aan te bieden. De gemeente ondersteunt bewoners en buurtteams die mee willen helpen om hun wijk schoon te houden.

Later 2025

Sturen we verder op strategisch inzetten voor een duurzame en schone stad. Amsterdam is met haar afval een belangrijke grondstoffenleverancier van de regio. Maar we zetten allereerst in op afvalpreventie: afval dat er niet is, hoef je ook niet te verwerken. Afval op straat behoort steeds meer tot het verleden. En afval dat Amsterdammers niet zelf naar de recyclepunten kunnen brengen, halen we op afspraak en achter de voordeur op. Goede samenwerking tussen gemeente, bewoners en bedrijven is vanzelfsprekend.

Stadsdeel West

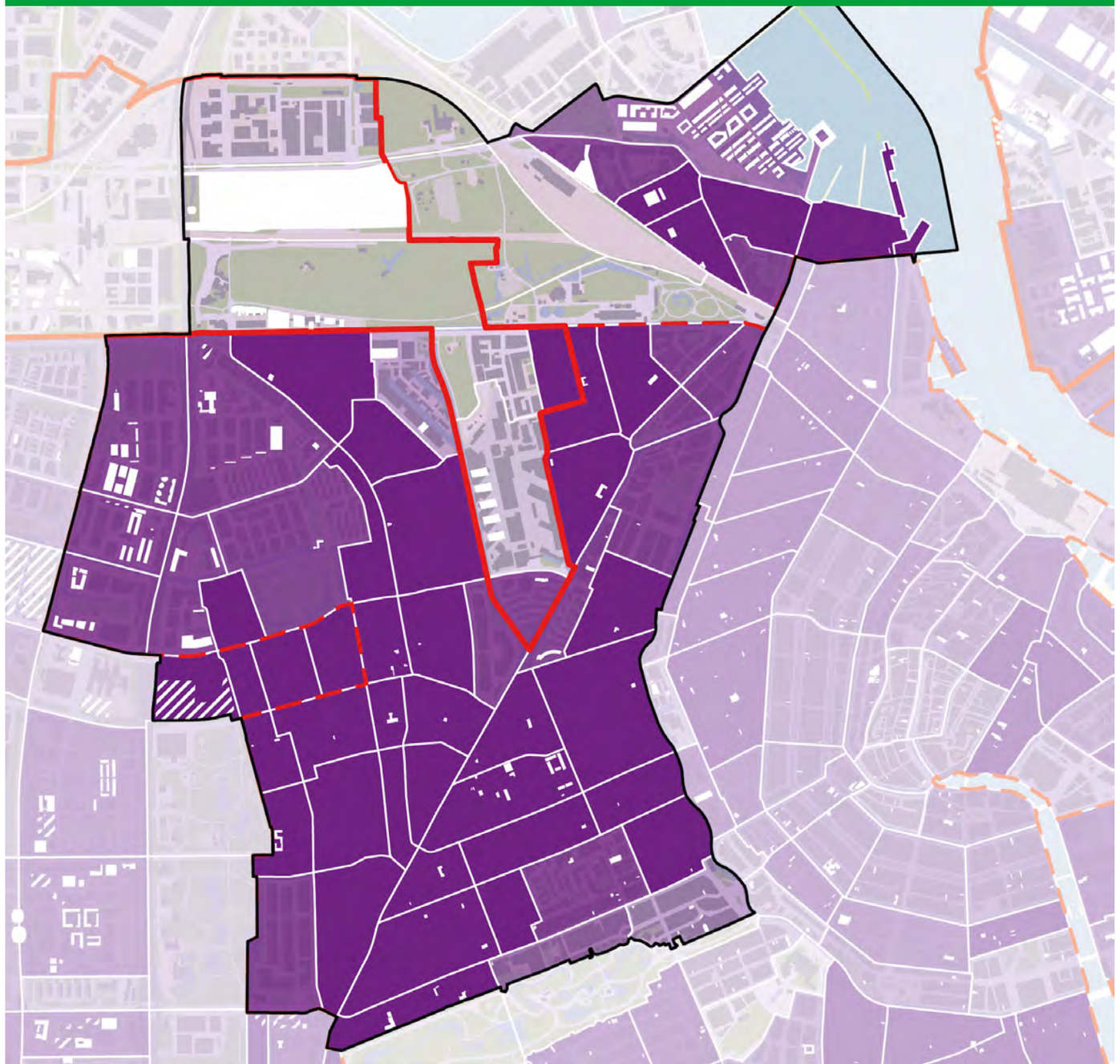
Stadsdeel West

2.1 Afvalcontext in West, wat speelt er in het stadsdeel?

Amsterdam West bestaat uit 3 gebieden, 20 wijken en 70 buurten. Het stadsdeel telt 148.569 inwoners, verdeeld over 82.082 woningen. De verblijversdichtheidindex is 110 (deze index duidt hoeveel mensen er wonen, werken en recreëren in een gebied, het Amsterdamse gemiddelde is 108). Bewoners waardeerden de schoonheid van de straat in de laatste meting van 2021 met een 6,3 op een schaal van 1 tot 10. Dat is gemiddeld in vergelijking met de rest van Amsterdam.[1] Inzoomend op buurtniveau verschilt de waardering: Kolenkit Noord 5,5, Jan Maijenbuurt en John Franklinbuurt 6,0, Vondelparkbuurt midden 7,3, Houthavens West 7,3 en Geuzenhofbuurt 7,4.

[1] bron: Gebied in Beeld

Dichtbevolkt en druk op openbare ruimte

Wie / waar wonen in stadsdeel

Bevolkingsdichtheid

- Hoogste dichtheid
- Boven gem. dichtheid
- Gemiddelde dichtheid
- Beneden gem. dichtheid
- Laagste dichtheid

Bevolkingsprognose

- Sterke groei
- (lichte krimp)

Gebiedsontwikkeling

- In aanbouw of inversteringsbesluit
- Verkenning of prinscipebesluit

3 gebieden
20 wijken
70 buurten

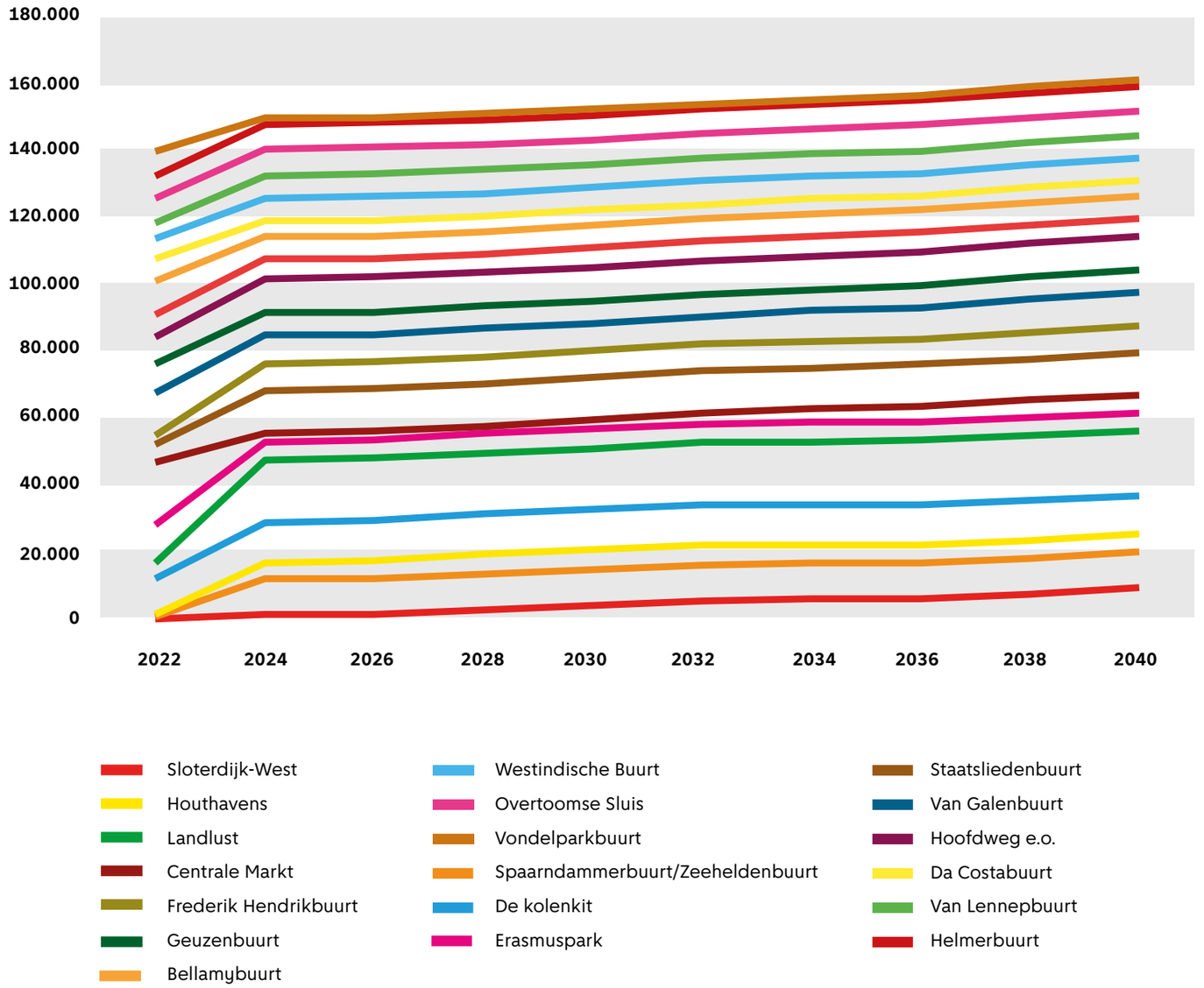
148.569 inwoners
82.082 woningen

Demografische groei in de wijken van West

Groei inwoners per wijk

West kampt met een opeenstapeling van opgaven: van verdichting en nieuwbouw tot wegwerkzaamheden en herinrichtingen. Er liggen in West veel uitdagingen rondom afvalinzameling; door de hoge dichtheid is de druk op de openbare ruimte groot en de logistieke opgave complex. Afval en Grondstoffen is verantwoordelijk voor het goed inzamelen van huishoudelijk afval en waardestromen als papier, glas en textiel. De inzamelvoertuigen moeten in deze dynamiek de containers en andere aanbiedplekken kunnen blijven bereiken.

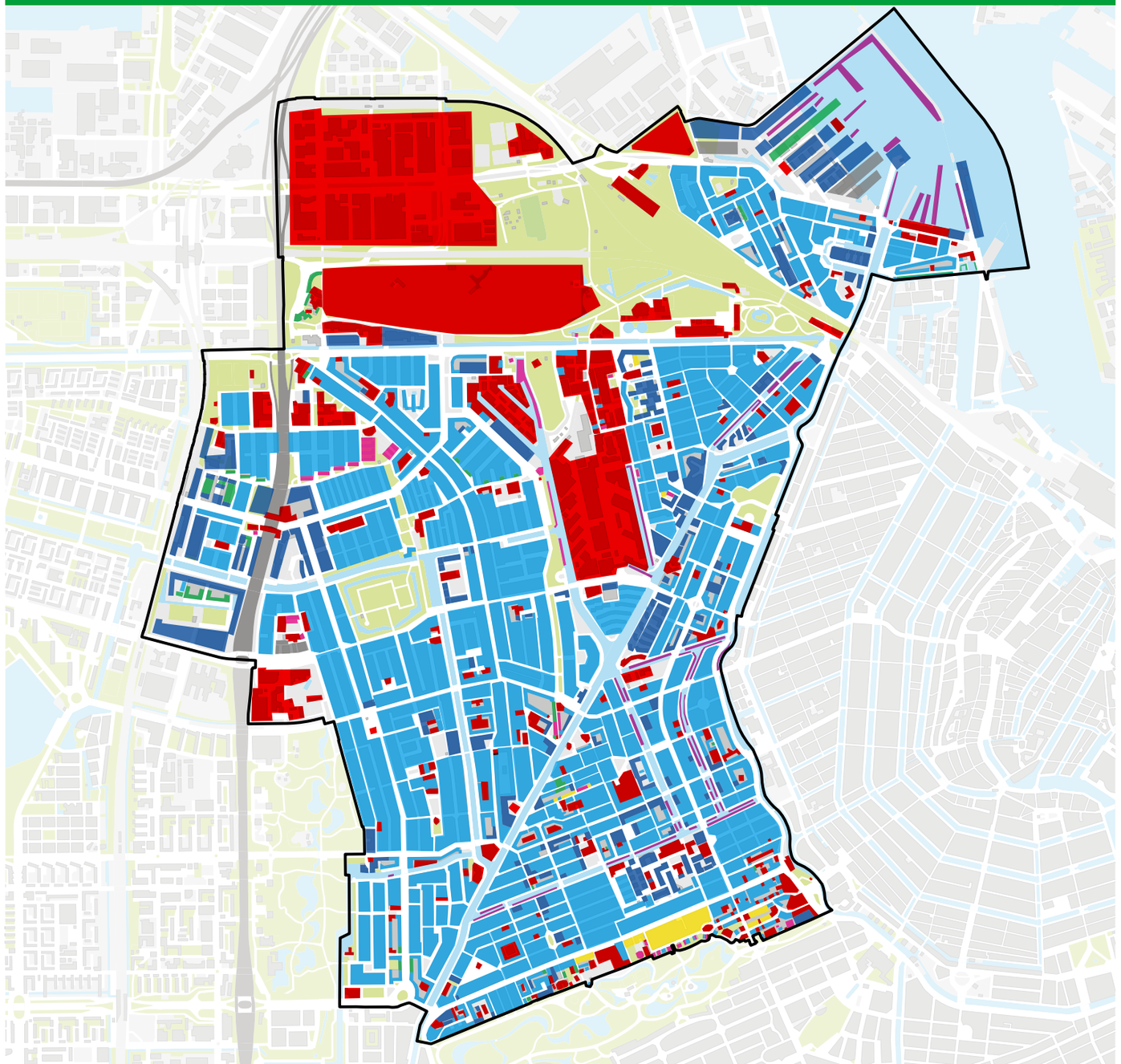
Ook in de winkelstraten is het druk, de stoepen en fietspaden zijn vol met mensen, fietsen, laad- en losplekken en geparkeerde auto's. In die wirwar staan containers die op alle momenten veilig geleegd moeten kunnen worden. De druk op de openbare ruimte in deze winkelgebieden is groot.

Bebouwingstypologie

Stadsdeel West is een stadsdeel met hoge dichtheid en een hoog stedelijke bebouwingstypologie.
De nieuw te ontwikkelen wijken rond houthavens en havenstad krijgen nog een hogere dichtheid. Straten zijn smal, ruimte in de openbare ruimte schaars voor passende plekken voor ondergrondse containers of aanbieden van grofafval. Zowel bovengronds als ondergronds is het passen en meten om genoeg ruimte te vinden en houden voor juiste afvalinzamelvoorzieningen.

Bebouwingstypologie

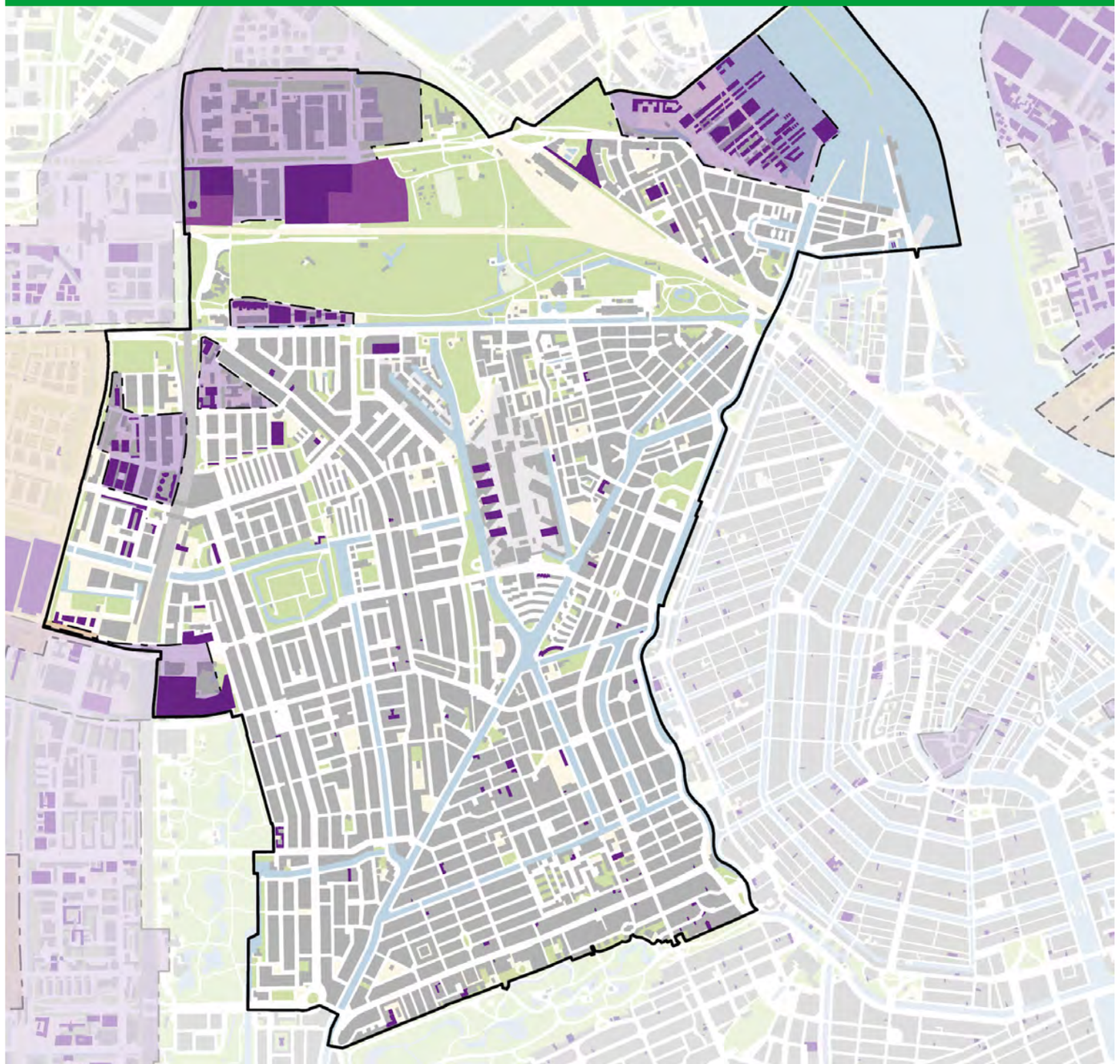
Legenda

- Laagbouw met tuin
- Gemengde bouw met en zonder tuin (1)
- Laagbouw zonder (toegankelijke) tuin
- Stapelbouw / portiek (2)(3)
- Hoogbouw (2)(3)(4)
- Industrie / bedrijf / zakelijk
- Nieuwbouw / onbekend
- Woonboten

Nieuwbouw en verbouw

In stadsdeel West wordt veel gerenoveerd en nieuwbouw gerealiseerd. De renovatie in de Kolenkitbuurt, maar ook de vele verbouwingen van particulieren in bijvoorbeeld De Baarsjes geven overlast; bij het in- en uithuizen komt veel afval vrij. Het oneigenlijk aanbieden van bedrijfsafval en het dumpen van bouwafval komt hier ook vaak voor.

Gebiedsontwikkeling West

Waar wordt er gebouwd?

Gebiedsontwikkeling in stadsdeel

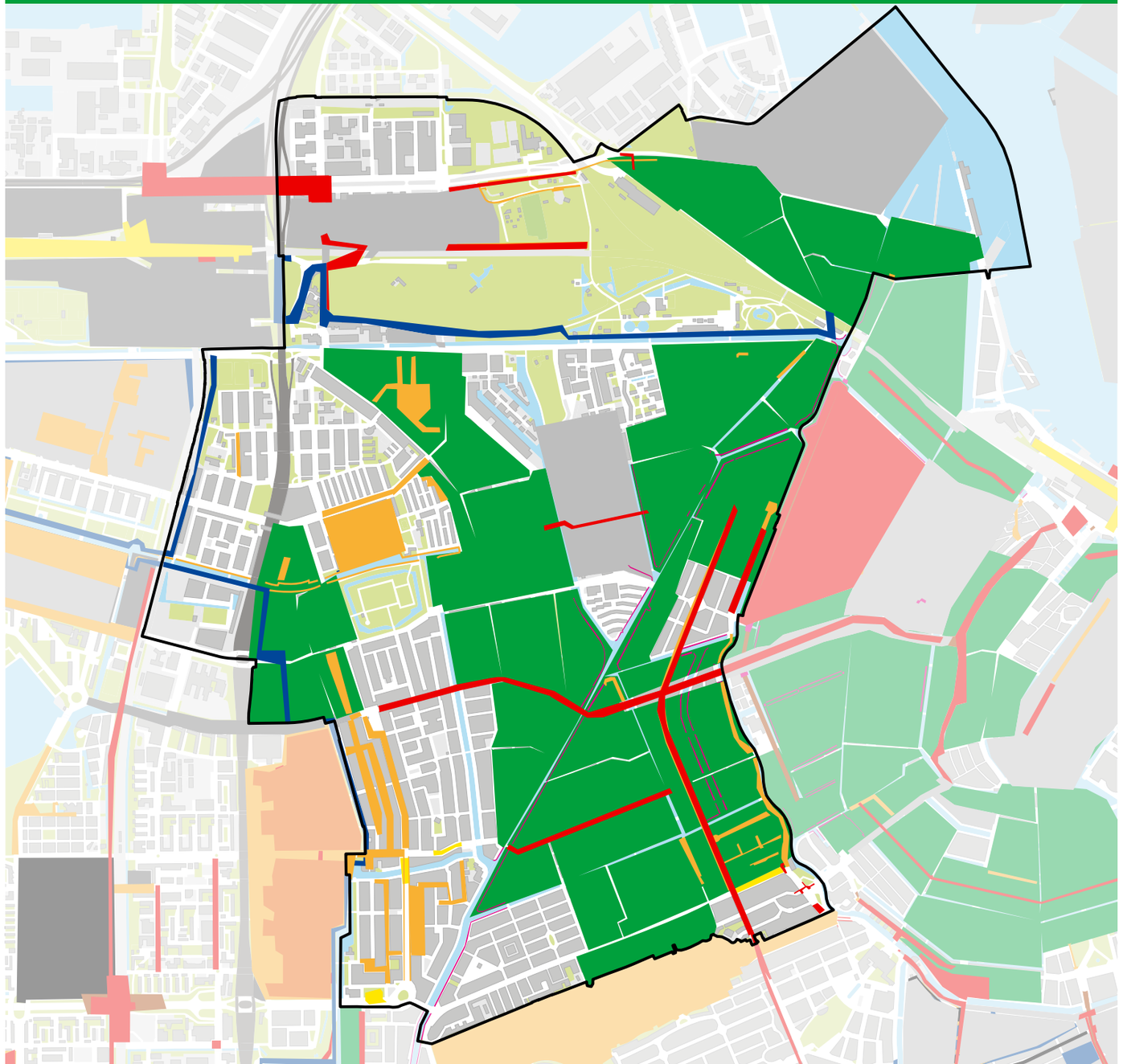
- Grootschalige gebiedsontwikkelig
- Ontwikkelbuurten
- Projecten

Projecten uit Primavera database

Openbare ruimte

De gemeente en andere partijen voeren ook groot onderhoud uit in de openbare ruimte. Bijvoorbeeld bij de herinrichting en verbetering van de bruggen bij de Oranje Loper (loopt tot 2026) en de herinrichting Kinkerstraat (wordt in zomer 2023 afgerond). Deze werkzaamheden zorgen voor veel uitdagingen rondom de inzameling van afval. Aanbiedplekken en containers zijn niet goed bereikbaar voor bewoners en de inzamelvoertuigen. Dat resulteert in afval dat lang op straat blijft liggen op plekken waar het niet hoort.

Waar wordt aan de openbare ruimte gewerkt?

Dynamiek openbare ruimte

Projectvoorstellen bekend bij gemeente Amsterdam

- Grond & Ontwikkeling
- Ruimte & Duurzaamheid
- Stadsdeel
- V&OR - ambtelijk
- V&OR kennis en kaders
- V&OR stedelijk beheer
- Liander gas
- Liander elektra
- Vattenfall
- Waternet
- Prog. Bruggen kademuren
- Metro
- Prorail
- Rijkswaterstaat

Selectie uit database stedelijke programmeren V&OR

* Alleen projectvoorstellen tot 2025
* PBI: exclusief PBI fase 0 en 1
* PLABERUM: excusief fase 0,1 en 2

2.2 Afvalopgaven vanuit stadsdeel West

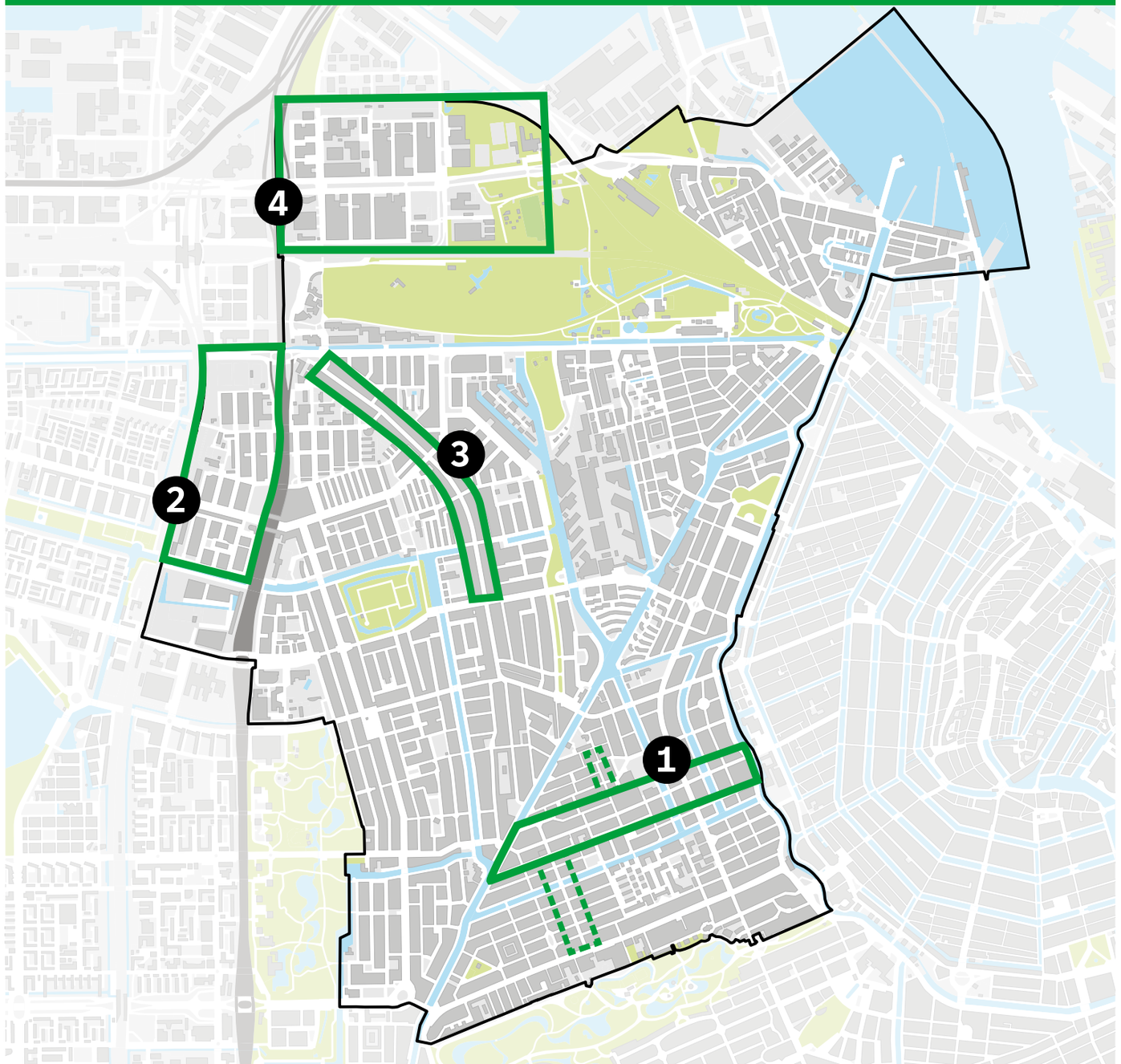
Vuilnisvrij West

In 2020 is het project Vuilnisvrij West gestart. Samen met bewoners en ondernemers is toen de afvalproblematiek in West in kaart gebracht. Het leverde een overzicht op van de pijnpunten en structurele opgaves rondom afvalinzameling en schone straten. Die inzichten zijn nog steeds heel waardevol. En daarom is mede op basis van Vuilnisvrij West dit afvalplan tot stand gekomen.

In de Afvalplannen geven we een overzicht van de problemen die in het stadsdeel spelen. Dit overzicht is samengesteld op basis van de beschikbare data (SIA-meldingen, CROW-scores, ABP) en de beleving vanuit het gebied. Dit laatste door gesprekken met gebiedsteams, gebiedsbeheerders, bewoners en bedrijven. We maken onderscheid tussen drie categorieën opgaven.

- **Gebiedsopgave-afval**
- **Afvaloverlastlocaties**
- **Aanpak bijplaatsing**

Gebiedsopgaven stadsdeel West

Intense Afval opgaven West

1. Winkelstraat aanpak Kinkerstraat
2. Kolenlit aanpak renovatie
3. Grofinzamelvoertuigen TAM - Grof
4. Nieuwbouw Sloterdijk

2.2.1 Gebiedsopgaven

Gebiedsopgaven zijn genetwerkte problemen; er is sprake van meerdere eigenaren van zowel het probleem als de oplossing. Het zijn plekken waar het structureel misloopt en waar optimalisatie van de dienstverlening in de afvalketen niet heeft gezorgd voor verbetering. Hier zijn alle betrokken stakeholders (verschillende directies van de gemeente Amsterdam), bewoners en bedrijven gezamenlijk aan zet om het probleem te definiëren en daar oplossingen bij te bedenken. Deze aanpak vraagt om een lerende houding van alle betrokkenen en het gaat hier om een intensief, meerjarig verbetertraject.

In West is op basis van gesprekken met gebieds-coördinatoren, gebiedsbeheerders, buurtconciërges en programmamanagers geïnventariseerd waar de grootste uitdagingen liggen.

Hieruit zijn de volgende gebiedsopgaven naar vorengekomen.

Buurtgericht de basis op orde

Het doel van deze gebiedsopgave is om buurtgericht de basis op orde te krijgen op basis van analyse (met kwalitatief en kwantitatieve gegevens), buurtgerichte inzet (met extra aandacht op inzet van inzameling, handhaving, reiniging en waar nodig gedragsbeïnvloedingscampagnes, zoals greengraffiti, containertuintjes, en terugkerende gerichte campagnes om te komen tot gestelde resultaatafspraak *.) en het op gefocuste momenten betrekken van bewoners/ bedrijven die willen bijdragen aan een schone buurt. Hier wordt integraal naar het afvalvraagstuk gekeken zowel naar de containers, grof afval als de volle prullenbakken en bijbehorend zwerfvuil.

Buurtgericht wil ook zeggen dat er gebruik gemaakt wordt van de kracht van de buurten door een “Wasstraat West” te organiseren waar 2 keer per jaar samen met bewoners en ondernemers en de afvalketen (THOR, Afval en Grondstoffen en Stadswerken) gefocust een aantal probleemlocaties gericht wordt aangepakt.

De communicatie rondom deze buurtgerichte aanpak is helder en buurtgericht, dus meertalig, rekening houdend met laag geletterdheid en digitale onvaardigheid.

* De basis op orde is een resultaatafspraak voor Schoon. We hebben in de Begroting 2023 als doelstelling vastgesteld dat alle gebieden minimaal 80% op niveau B moeten scoren (volgens de CROW-systematiek). Onafhankelijke metingen stellen dit niveau vast. Daarbij wordt gekeken naar zwerfafval grof en hoe vol de prullenbakken en containers zitten (vullingsgraad).

Aanpak winkelstraten

hier is sprake van een combinatie van huishoudelijk en bedrijfsafval, samen met een intensief gebruikte openbare ruimte, die schoon moet blijven. Het gebieds-team heeft benadrukt dat het hier om een straat met achterliggende straten (een zone) gaat en niet over losse plekken.

Locatie

de Hallen/Kinkerstraat, Jan Evertsenstraat, Bos en Lommerweg.

Betrokken partijen

Stadsdeel, Afval en Grondstoffen, Stadswerken en THOR, BIZZen, winkelstraatvereniging, winkelstraatmanagers, betrokken bewoners

Grof afval in de buurt

In het stadsdeel wordt grof afval vaak op onjuiste wijze, de verkeerde plekken en verschillende dagen aangeboden. Afval ligt daardoor ook vaak langer op straat waardoor het zich sneller door de buurt verspreid, bijvoorbeeld door wind en regen. Dit zorgt voor een vervuild straatbeeld.

Voor buurtbewoners die het goed willen doen is het ook niet altijd duidelijk. Het is niet bij iedereen bekend wat de juiste wijze van aanbieden zijn, ook is niet altijd duidelijk wat wel en wat niet onder het grof afval valt. Zo wordt (groot) karton vaak als grof afval aangeboden terwijl het voor een duurzame verwerking noodzakelijk is dat karton droog wordt aangeleverd, en dus via de containers voor oud papier en karton aan te bieden. Ook gebeurt het dat klein chemisch afval wordt aan-geboden als grof afval, dit is onwenselijk voor zowel buurtbewoners (bv kinderen) als voor de medewerkers van de inzameling zelf. We gaan onderzoeken waar en wanneer grofafval op afspraak een efficiënte manier is als inzamelingsmethode.

De status van grof aanbiedplekken zijn niet helder in West. In West is eerder bestuurlijk vastgesteld niet met aanbiedlocaties te werken vanwege de grote afstanden die op bepaalde plekken zouden ontstaan. Echter zijn er in de loop der tijd wel allerlei borden en plekken aangelegd die niet bestuurlijk zijn toegekend en waar ook niet op gehandhaafd wordt. Dit maakt het voor bewoners verwarrend en niet helder. Dit moet worden opgelost. Als er gekozen wordt voor aanbiedplekken is het belangrijk dat deze bestuurlijk vastgesteld worden, duidelijk over gecommuniceerd wordt en goed/veilig bereikbaar zijn voor bewoners en de medewerkers van inzameling.

Agatha Dekenstraat

Kolenkit aanpak

in deze wijk speelt veel tegelijk. Renovatie, nieuwbouw, kleine behuizing,, gebiedsontwikkeling met veel in- en uithuizingen van bewoners en de problemen rondom het inzamelen van grof afval. Het gebiedsteam heeft de wens om deze opgave niet als een plek, maar als een wijk aan te pakken.

Locatie
Kolenkit

Betrokken partijen
Stadsdeel, Afval en Grondstoffen, Stadswerken, THOR, Grond en Ontwikkeling, Woningcorporaties/Rochdale

Afval in Nieuwbouw Sloterdijk 1

gebied in ontwikkeling waar we graag inpandig willen inzamelen. De wens is het opzetten van een duurzame, betaalbare, realiseerbare en toekomstbestendige inzamelvoorziening in de nieuwbouwopgave Sloterdijk 1 en Havenstad.

Locatie
Sloterdijk 1

Betrokken partijen
Afval en Grondstoffen Grond en Ontwikkeling projectteam Sloterdijk 1, Ruimte en Duurzaamheid, ontwerpers openbare ruimte.

2.2.2 Afvaloverlastlocaties

Afvaloverlastlocaties zijn probleemplekken of straten waar bewoners en ondernemers buikpijn van krijgen. Op deze plekken zijn vaker meldingen gedaan, maar deze zijn structureel en vragen om een optimalisatie van de dienstverlening van A&G, of de verbetering van de samenwerking in de Afvalketen (THOR, A&G, SW). Hier liggen vaak kansen die nu nog onderbenut worden.

2.2.3 Aanpak Bijplaatsingen

Amsterdam kent een Aanpak Bijplaatsingen (ABP), een samenwerking tussen Afval en Grondstoffen, Stadswerken en Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte (THOR) om overlastlocaties waar veel afval naast containers wordt aangeboden aan te pakken. ABP richt zich op drie sporen:

1. **Basis op Orde**
   De containerlocaties zijn heel en schoon en worden tijdig geleegd.

2. **Operationeel**
   Met een aanpak op 3 niveaus monitoren we containerlocaties, voorzien we ze van aanvullende communicatie-uitingen en worden ze extra opgeknapt en geschouwd.

3. **Communicatie en gedragssturing**
   Met duidelijke communicatie informeren we bewoners extra over de aanbiedregels.

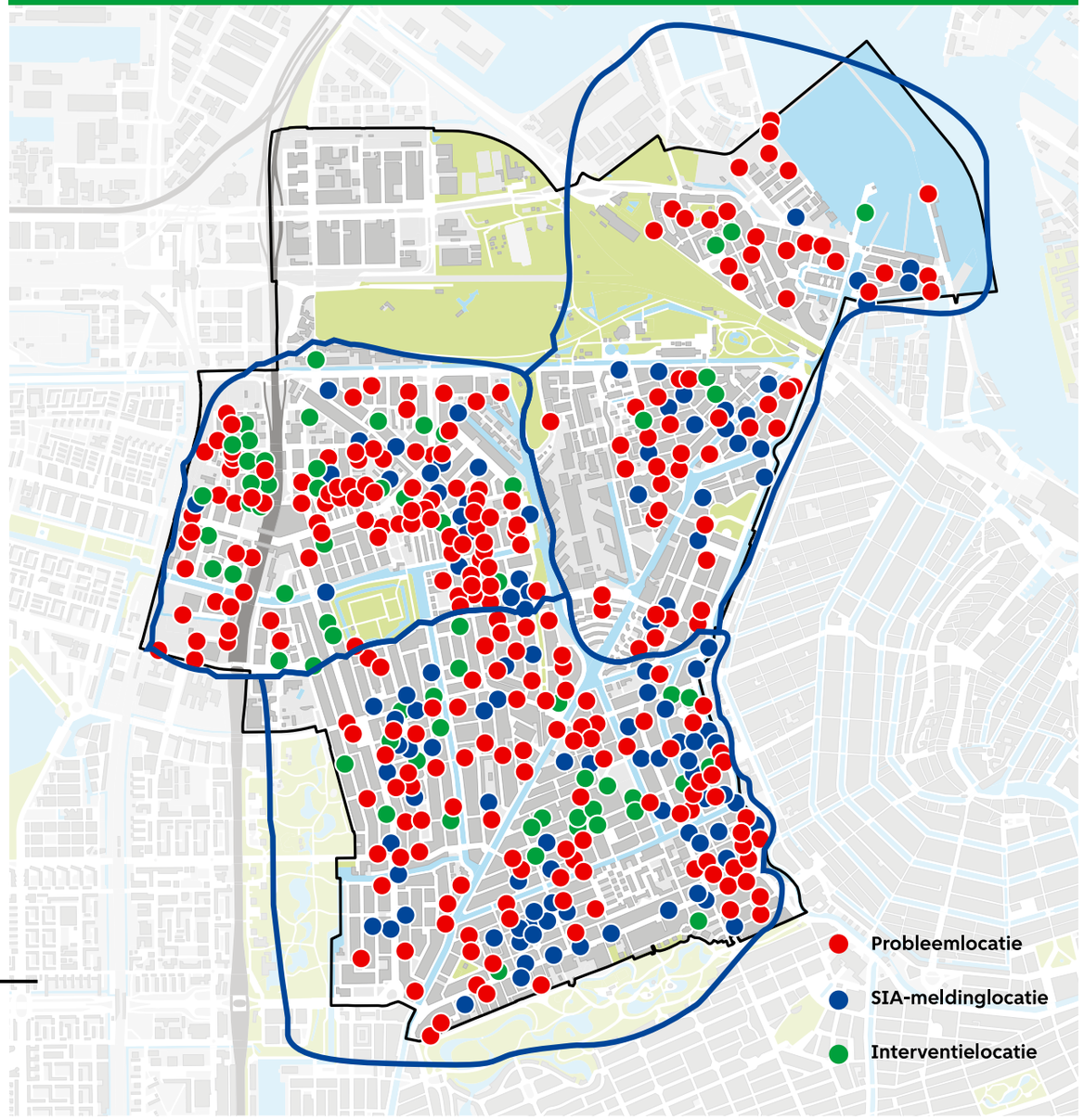
Binnen het team ABP werken de 3 eerder genoemde directies intensief samen. Er vallen tot 230 containers binnen een stadsdeel tegelijk onder de aanpak ABP. Dit zijn probleemlocaties, interventielocaties en locaties waar veel SIG-meldingen op komen.

A&G sorteert containers op basis van data en meldingen. Daarnaast kan een stadsdeel of gebiedsteam input geven om containers te laten plaatsen onder de aanpak ABP.

Kaart probleemlocaties
Op de kaart staan alle locaties die ABP de afgelopen maanden meer dan 10 keer heeft gemeten. De lijst wordt gegenereerd vanuit data, de SIG-meldingen en gesprekken met de gebiedsteams. Het uitgangspunt van ABP is dat deze locaties minimaal 2 tot 3 keer in de week worden bezocht. De gebiedsteams-gebiedsmakelaars is gevraagd of zij deze probleemlocaties herkennen en of ze iets missen op de lijst. De probleemlocaties die bekend zijn bij ABP staan op de kaart hieronder.

Uitgebreidere rapportage wordt tijdens de periodieke overleggen besproken en kan worden opgevraagd bij ABP.

Kaart probleemlocaties

“Gooi geen afvalzakken naast de containers en maak je afval zo klein mogelijk. Wil je ook helpen jouw afvalcontainers in de straat schoon te houden? Meld je dan aan als containeradoptant van de gemeente.”

Portefeuillehouder Ester Fabriek

2.3 Afvalopgave in West, projecten A&G

We geven eerst een overzicht van de lopende activiteiten die vanuit A&G zijn geïnitieerd. Het gaat hier veelal om basis op orde-activiteiten. Waar van toepassing hebben we aangegeven wat er specifiek in stadsdeel West gebeurt op het gebied van de lopende projecten.

Opgave en lopende projecten Afval en Grondstoffen

Afvalpreventie Beleid Nu 2023

Cruciaal onderdeel van een circulaire economie is het voorkomen van afval (waaronder afval op straat). Ondanks dat we voortdurend werken aan minder (rest) afval, schone straten, parken, grachten en pleinen, is de hoeveelheid afval op straat en in de afvalbakken toegenomen. Het is een enorme logistieke opgave om dit afval elke dag in te zamelen, af te voeren, op een verantwoorde manier te (laten) verwerken en de stad weer schoon achter te laten. In de eerste helft van 2023 verschijnt het afvalpreventieplan. Dit plan richt zich op het voorkomen van afval op straat. Het plan biedt handelingsperspectief aan Afval en Grondstoffen, andere directies, stadsdelen en bewoners om minder spullen te gebruiken.

Actualisatie regels aanbieden afval (uitvoeringsbesluiten en afvalwijzer online) Nu 2023

De basis hiervoor is de afvalstoffenverordening. Deze is geactualiseerd en op 15/16 maart vastgesteld in de gemeenteraad. Het uitvoeringsbesluit is de uitwerking van de afvalstoffenverordening. Dit besluit bevat nog steeds vrij algemene regels voor het aanbieden van afval. De uitwerking op adresniveau staat in de digitale afvalwijzer. De vaststelling van het uitvoeringsbesluit en de uitwerking in de afvalwijzer vindt in het eerste half jaar van 2023 plaats. Hieraan vooraf gaat een inspraakprocedure met een adviesrol voor de stadsdeelcommissie. Het Dagelijks Bestuur stelt het uitvoeringsbesluit en de uitwerking in de afvalwijzer vast.

Aandacht voor interne én externe communicatie is hierbij essentieel. Communiceren met bewoners en bedrijven en bekendheid met de aanbiedregels, dragen bij aan de bewustwording van de gedeelde verantwoordelijkheid voor een schone stad. Ook maken we in 2023 scherpere afspraken als het gaat om handhaving en regels. De regelgeving houden we continu up to date, zodat deze altijd aansluit bij de actuele situatie. Vaststelling door het DB van West is voorzien in juli 2023.

Vervangen, uniformeren en nieuw plaatsen van containers

In de hele stad vervangt Team Realisatie oude ondergrondse containers door nieuwe om de veiligheid te garanderen en het afvalsysteem gelijk te trekken. In West gaan zij in totaal 300 oude containers vernieuwen. Daarvan zijn er in 2022 al 69 vervangen. Rond de zomer 2023 is de vervangingsoperatie gereed.

Uitvoering Nu 2023

Aanbiedplekken en inzameling bij nieuwe of ontwikkelde gebieden

Het interim beheer rondom grotere gebiedsontwikkelingen (nieuwbouw en verbouw) is vaak niet goed geregeld. Door betere afspraken met Grond en Ontwikkeling, woningcorporaties en het stadsdeel, kan Afval en Grondstoffen beter inzamelen.

Bij de voorbereiding van gebiedsontwikkeling (uithuizen van mensen) komt veel huishoudelijk grof afval vrij. Tijdens de bouw is de aannemer verantwoordelijk voor het goed afvoeren van bouwafval. Na de bouw trekken mensen in de woning en vaak wordt er door kleinere aannemers dan nog geklust. Dit is bedrijfsafval, dus de verbouwende partij moet dit afvoeren, maar vaak belandt dit op straat. Dit is het oneigenlijk aanbieden van bedrijfsafval. Tijdens het inhuizen komt er veel karton en papier op straat te liggen dat niet in de papiercontainers past.

Dit moet vanaf de start van de gebiedsontwikkeling goed afgestemd en geregeld zijn. Daarom gaan we afspraken maken over de werkwijze van afvalinzameling in de nieuwbouw, per project of ontwikkelgebied. Daarbij vinden we advisering en toetsing op het Plaberum belangrijk. De randvoorwaarde: voldoende capaciteit en expertise. Daarnaast is een goede relatie met en medewerking van R&D en G&O noodzakelijk. Per jaar plaatsen we ongeveer 250 extra containers bij in de hele stad.

Aanpak karton
Beleid Nu 2023, uitvoering Nu 2023

Het aandeel karton in de afvalstroom is toegenomen. Dit veroorzaakt problemen bij het inzamelen, omdat het systeem van de ondergrondse containers hier niet op is berekend. Er is dus een mismatch tussen het afvalaanbod en de manier van inzamelen.

Om de kartonketen duurzamer, schoner en kostenefficiënter in te richten hebben we 10 projecten opgezet, die aangrijpen op de verschillende delen van de kartonketen. Deze projecten monitoren we met vier KPI's.

In stadsdeel West starten we met een aparte middag-/avondinzameling voor karton. Ook gaan we op basis van de bebouwingstypologiekaarten verkennen waar in West papier/karton met minicontainers kan worden ingezameld.

Preventie

1. Preventie door minder en herbruikbare verzenverpakkingen

Juist kunnen aanbieden

2. Kartonklipper
3. Communicatie en gedragsverandering
4. Voorbereiding inzameling via minicontainers

Effectief en efficiënt inzamelen

5. Aanpak grootste probleemlocaties
6. Plaatsen van bovengrondse containers
7. Richtlijnen voor inzet perscontainers
8. Inzameling grof tweede voertuig voor karton
9. Aanpassing binnenwerk containers
10. Nieuw ontwerp ondergrondse OPK-container

Hoogwaardig verwerken

KPI	Peilwaarde jan t/m aug 22	Doel
Aantal karton-bijplaatsingen	27%	≤10%
Aantal stremmingen	1,5%	<1%
Aantal volle containers	4,4%	<1%
Kg brongescheiden OPK t.o.v. totaal OPK	46%	>55%
Aantal SIA-Meldingen "papier container vol"	6.685	-30%

Containertuintjes helpen om bijplaatsingen tegen te gaan en werken mee aan buurtverbinding omdat er samen met de buurt voor de planten wordt gezorgd.

Grof afval
Beleid Nu 2023, uitvoering Straks 2024

We erkennen dat er grote problemen zijn op verschillende plekken in de stad rond het aanbieden van grof afval. Er zijn ongeveer 6000 plekken in de stad waar bewoners hun grof afval aanbieden. Het exacte aantal kennen we niet. We weten ook niet precies waar die aanbiedlocaties zijn. Het gaat om formeel aangewezen plekken, maar ook om plekken die in de loop der tijd zijn ontstaan. De aanbiedlocaties zijn op verschillende manieren aangegeven in de openbare ruimte, of soms helemaal niet. Op dit moment worden deze aanbiedlocaties niet goed beheerd.

Uit ervaring weten we dat problemen met het aanbieden van grof afval niet minder worden door een brief te sturen aan bewoners of een bord te plaatsen. Het tegengaan van overlast van grof afval vraagt vaak een combinatie van aanpassingen in de openbare ruimte, herhaaldelijke gedragsinterventies en een goede monitoring. Op dit moment heeft Afval en Grondstoffen niet de capaciteit om voor elke afzonderlijke aanbiedlocatie met problemen effectieve maatregelen te nemen. We willen dit groepsgewijs en buurtgericht gaan doen. We beginnen in 2023 met die plekken waar we nu niet op een veilige manier grof afval kunnen inzamelen.

Daarnaast stellen we in 2023 een strategie op voor het inzamelen en verwerken van grof afval, zodat we meer grip krijgen op deze afvalstroom. We kijken naar de samenhang tussen de recyclepunten, de inzameling op straat en het verwerken van grof afvalstromen.

Aanpak misbruik huishoudelijke inzamelmiddelen door bedrijven en dumpingen Straks 2024

We zien dat sommige bedrijven misbruik maken van huishoudelijke inzamelingen of afval dumpen. We ronden het onderzoek hiernaar in 2023 af, waarna we aan de slag gaan met een voorstel voor maatregelen om dit misbruik te beperken. Vervolgens gaan we dit plan vaststellen en uitvoeren.

Groente, fruit, etensresten en tuinafvalinzameling Later 2025

We zijn stadsbreed gestart met de voorbereiding voor de gfe/t uitrol van minimaal 11.000 minicontainers voor de inzameling van gfe/t in 2023. “Afval naar Oogst” composteert het huishoudelijk gfe/t voor moestuinen in de buurt. Afval naar Oogst is een initiatief van Stichting Onschatbare Waarde en De Gezonde Stad in samenwerking met alle deelnemende locaties. Er zijn 5 afval-naar-oogstplekken verdeeld over stadsdeel West, GWL-terrein, MidWest, I can change the world with my two hands, Wachtlieder paviljoen, Stadsboerderij Zimmerhoeve.

Vanuit Afval en Grondstoffen staat er in stadsdeel West de aankomende jaren nog geen uitrol voor gfe/t gepland.

Containertuintjes Straks 2024

De containertuintjes lijken een goed en betaalbaar middel om bijplaatsingen tegen te gaan. Op dit moment loopt een tweede onderzoek met ruim 50 containertuintjes in Centrum, Zuid en Oost waarbij nader onderzoek wordt gedaan naar de effectiviteit van de interventie, de business case en de benodigdheden bij een mogelijk verdere uitrol. Uitkomsten van dit onderzoek zijn medio 2023 beschikbaar.

Huisvesting Later 2025

In een periode van 4 jaar vindt een transitie plaats van de huisvesting (werflocaties) van cluster Stadsbeheer. Dit is vastgelegd in het Transitieplan werven en overslagpunten (2021). Momenteel zijn er 37 uitvoeringslocaties, na de uitvoering van het transitieplan telt de gemeente Amsterdam in totaal 23 uitvoeringslocaties. Dat betekent dat een deel van de huidige werven gaat sluiten of een andere bestemming krijgen. Daarnaast wordt er op een aantal plekken gestart met nieuwbouw of worden locaties verbouwd. Al met al realiseren we zo een verbeterslag die leidt tot een duurzaam, effectief en efficiënt beheer van de stad. We werken achterstallig onderhoud weg, waardoor de uitvoeringslocaties prettige werkplekken worden die aansluiten bij de eisen van vandaag.

Voor stadsdeel West hebben deze wijzigingen concreet effect op twee locaties:

- De locatie Bornhout was bestemd als werflocatie voor directie Afval en Grondstoffen. Dit zou gaan om ongeveer 180 voertuigen en 500 medewerkers. In het Transitieplan 2021 is vastgelegd dat dit niet doorgaat. Voor de locatie Bornhout wordt een nieuwe bestemming gezocht.
- De locatie Nieuw Zeelandweg zou worden afgestoten, maar blijft - conform het Transitieplan 2021 - in gebruik als werflocatie voor Afval en Grondstoffen. Vanuit deze locatie zal, na afronding Transitieplan, het gebied West worden bediend. Hier komen mogelijk 60 tot 70 voertuigen en ongeveer 100 tot 125 medewerkers te werken.

2.4 Aanpak: hoe gaan we de gebiedsopgaven en de afvaloverlastlocaties aanpakken?

Aanpak gebiedsopgaven

Gebiedsopgaven vragen om een andere aanpak dan de reguliere programma's en projecten binnen Amsterdam. Bij deze gebiedsopgaven is er sprake van een meervoudig probleem, waar verschillende ketenpartners bij betrokken zijn. De oplossing is niet per se voorhanden; daarbij hoort een proces dat ruimte biedt voor leren en aanpassen door te doen. Dit vraagt om een lerende, open houding van alle betrokken partijen, van bestuur tot uitvoering.

Kenmerken voor het verbeterproces van gebiedsopgaven

- Complexe en meervoudige opgave vraagt om een “andere” integrale aanpak, dit kan gaan over structurele of unieke problemen.
- Multi stakeholder omgeving, meerdere ketenpartners, bewoners en bedrijven zijn een onderdeel van het vraagstuk, het proces en/of de oplossing.
- Gebiedsgericht, de opgave vraagt om maatwerk in de wijk, buurt of gemeenschap.
- De opgave vraagt om een lerend en iteratief proces, waar in kleine stappen vooruit gewerkt wordt naar een verbetering maar waar ook terug gestapt kan worden daar waar het niet werkt om vervolgens te leren, aan te passen en te verbeteren.
- Datagedreven, er wordt vooraf duidelijk gemaakt wat er gemonitord en gemeten moet worden om succesvol te zijn in de doelstellingen (kwalitatief en kwantitatief).
- De aanpak is actiegericht, de stappen moeten snel leiden tot inzicht in verbetering door te doen.
- Lerende aanpak, ondanks dat de oplossing maatwerk kan zijn, wordt er actief geleerd in het proces om onderdelen, meetinstrumenten en processtappen uit te kunnen wisselen met andere projecten.

Aanpak Afvaloverlastlocaties

De Afvaloverlastlocaties worden gekoppeld aan het operationeel overleg met escalatie naar het Tactisch Overleg Schoon (TOS). Het TOS ziet toe op optimalisatie en dat er verbeterslagen worden gemaakt. Waar nodig sturen zij bij. De precieze uitwerking van deze aanpak is nog in ontwikkeling.

We hebben de ambitie om hierbij de samenwerking met bewoners en bedrijven aan te gaan. Nieuw-West test een nieuw proces om via een tweejaarlijkse “wasstraat” de lijst met afvaloverlastlocaties door te nemen en te kijken welke partij hier iets in kan betekenen. Juist open en transparant met betrokken mensen afstemmen wie wat kan doen, kan de samenwerking verbeteren.

Papier en Karton wordt via de containers ingezameld. Droog papier en karton heeft de meeste waarde omdat dit goed verwerkt kan worden.

Samenwerken

3

Samenwerken

Samenwerken is onontbeerlijk. Zowel binnen Afval en Grondstoffen, met de andere betrokken directies en de collega's uit het gebied en zeker ook met bewoners en ondernemers.

We werken graag samen met Amsterdammers en ondernemers aan een schonere stad met meer hergebruik van waardevolle grondstoffen. Veel bewoners hebben ideeën over hoe ze hieraan bij kunnen dragen. Samen met de stadsdelen en stedelijke programma's brengen we deze ideeën een stap verder. Daarnaast hebben verschillende Amsterdammers een ondergrondse container geadopteerd die zij als containeradoptant beheren. Hiervoor krijgen ze materiaal van de gemeente Amsterdam en een sleutel van de afvalcontainers. De gemeente zorgt er ook voor dat deze adoptanten verzekerd zijn tijdens hun vrijwilligerswerk. Meldingen die zij doen via een speciaal nummer, handelen we met voorrang af.

In dit hoofdstuk gaan we in op de samenwerking tussen de verschillende partijen.

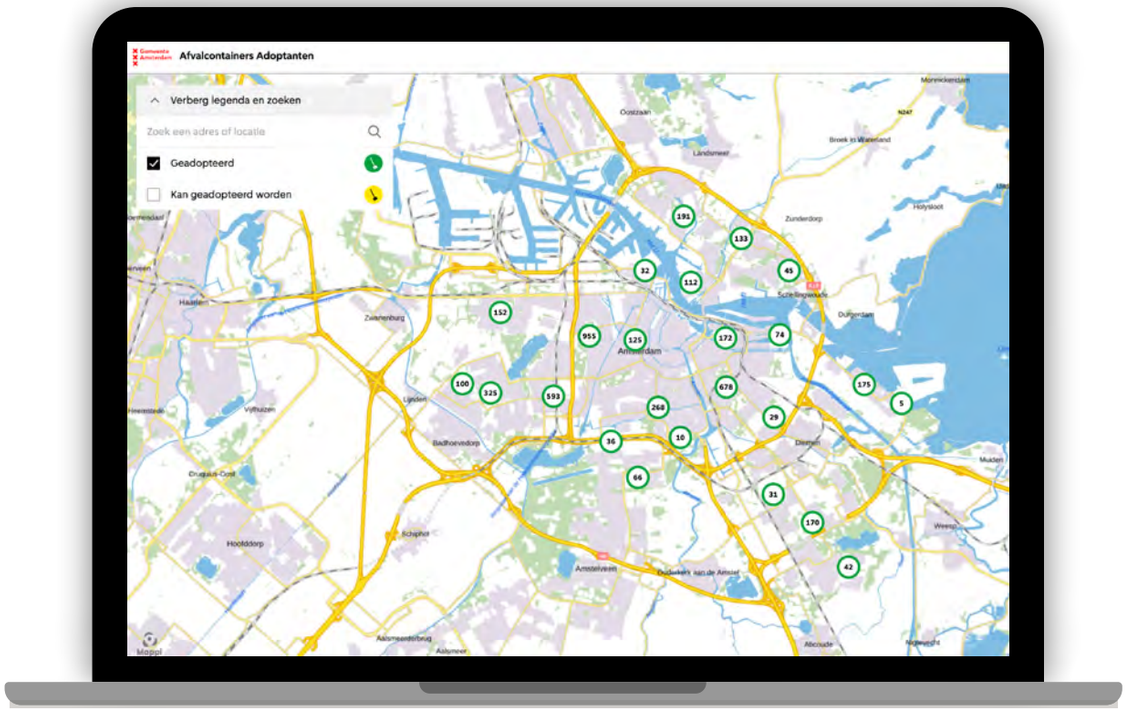
Teams van Stadswerken (reiniging en schoon) en Afval en Grondstoffen (inzameling) werken hand in hand om na grote evenementen als Koningsdag de stad snel schoon te krijgen.

3.1 Initiatieven van bewoners en bedrijven in West

Via het programma ‘aanpak adoptie ondergrondse containers’ zijn veel mensen betrokken bij het schoonhouden van containerplaatsen. Daarnaast zijn er meerdere bewonersinitiatieven en bizzen actief bij het circulair en schoner maken van de buurten en straten. Hieronder staat een overzicht van de initiatieven waar Afval en Grondstoffen mee in contact staat.

Aanpak adoptie ondergrondse containers

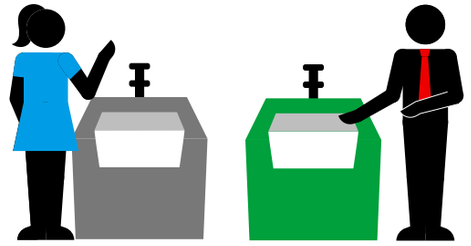
Container adoptanten zijn vrijwilligers die helpen een containerlocatie of meerdere containers op een containereiland schoon te houden. Zij zorgen dat zwerfafval in de container terechtkomt. Zij controleren de container op verstoppingen en lossen die op. De adoptanten maken een melding via een speciaal adoptiemeldingsnummer als er bijplaatsingen zijn. Daarnaast kunnen zij als ambassadeurs uitleggen aan medebewoners hoe je de containers moet gebruiken.

Via de ‘aanpak adoptie ondergrondse afvalcontainers’ nodigen we Amsterdammers uit om mee te helpen om hun eigen leefomgeving schoon te houden. Door participatie wordt de betrokkenheid bij hun buurt en bij hun medebewoners in de breedte gestimuleerd. Niet alleen wordt de straat er schoner van en de kosten voor reiniging en afvalverwerking op termijn wellicht lager, maar het is ook goed voor de leefbaarheid en de sociale cohesie in de buurt in brede zin. Dit is wat de aanpak bijzonder maakt en aanvullend op de kerntaak ‘inzamelen en verwerken’.

In januari 2023 telde Amsterdam **2.818 containeradoptanten**, waarvan **802** in West. Het grootste aantal adoptanten in de stad. Deze bewoners hebben samen **4.430 containers** geadopteerd.

4.430
containers

Betrokken adoptanten van het Containeradoptie programma

Het containeradoptie programma is gestart in stadsdeel West. Hierdoor komt het dat in West verre uit de meeste adoptanten zijn.

Adoptant van het eerste uur meneer van Herwaarden neemt Portefeuillehouder Ester Fabriek mee in de geschiedenis van de straat en de betrokkenheid van de buurt bij de afvalinzameling.

Foto door Femke Haccou

De Schoonste Straat

De Schoonste Straat is een bijzonder succesvol buurtinitiatief, dat in Bos en Lommer is gestart en overspringt naar andere buurten zoals De Baarsjes. De wedstrijd ‘De Schoonste Straat’ wordt jaarlijks georganiseerd. Buurtbewoners houden met prikkers hun straat schoon en doen een wedstrijdje met andere straten. Jaarlijks wordt er een prijs uitgereikt en kan één straat zich de schoonste straat van de wijk noemen. Met de teamcaptains wordt van het prijzengeld een straatfeest georganiseerd.

Vanuit Afval en Grondstoffen zijn er geen mogelijkheden om hier (financieel) aan bij te dragen, omdat dit initiatief vooral over zwerfafval gaat.

schoonstestraat.nl

DE SCHOONSTE STRAAT VAN DE BAARSJES

"Ik word dag in dag uit blij van alle teams die zich inzetten voor een schoner Amsterdam. Het woont zoveel prettiger in een schone straat. Het is ook leuk want buren ontmoeten elkaar wanneer ze zwerfafval aan het prikken zijn. Zo ontstaat er cohesie. Cohesie is mijns inziens de beste remedie tegen zwerfafval."

- Martine Zwijnenberg *Initiatiefnemer Schoonste straat*

Houthavenopruimers

Dit is een groep van ongeveer 70 deelnemers, die iedere eerste zaterdag van de maand de buurt, de Houthavens, zwerfvuilvrij tracht te maken. Op de landelijke opschoondag hebben ze de Haparandadam ontdaan van voorbij drijvend afval (deze dam loopt langs het IJ) Daarbij maakt de groep onder andere gebruik van waterharken.

Houthavenopruimers langs de oevers van het IJ, tijdens de zaterdagochtend schoonmaak ronde.

I can change the world with my two hands

I can change the world with my two hands beheert een binnentuin van 1200m 2. Die bevindt zich midden in een dichtbevolkte woonbuurt in Amsterdam-West. De ingang zit op de Jasper Leijnsenstraat 21. Het terrein fungeert als laboratorium waar gemeenschapsvorming, ecologisch leven, circulariteit en een alternatieve economie worden onderzocht. Met het deelproject Afval naar Oogst wil het initiatief groenprojecten zoals buurttuinen en stadsboerderijen inzetten bij de inzameling en verwerking van groente- en fruitafval. Hiermee willen ze bottom-up een deel van het grootstedelijke afvalprobleem oplossen Amsterdammers in hun buurt betrekken bij het afval naar oogst kringloopverhaal Afval naar Oogst maken groenprojecten samen met hun communities van afval, dat nu verdwijnt in de vuilniszak, een grondstof (compost) die de aarde en mens voedt.

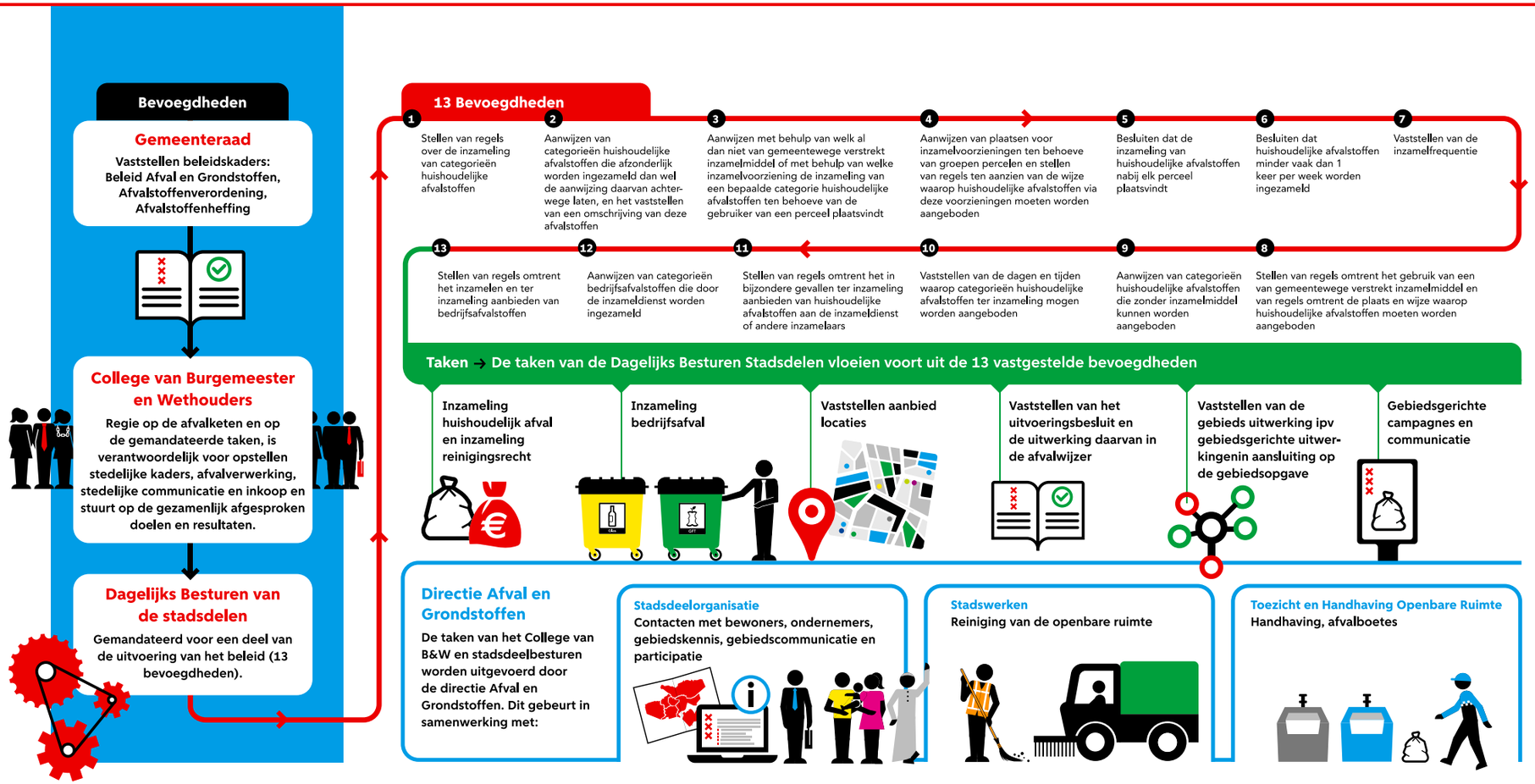
www.icanchangetheworldwithmytwohands.nl/afval-naar-oogst

3.2 Bestuurlijk

Afval is een van de meest zichtbare portefeuilles voor een bestuurder. Gaat het goed, dan hoor je er niets over, maar hebben we door ziekte, pech of een wegopbreking een container niet kunnen legen, dan ontstaat daar al snel ophoping van vuil en krijgen stadsdeelbestuurders dat te horen. Daarom is ons er veel aan gelegen om bestuurders te informeren over zaken, om besluiten zorgvuldig en tijdig voor te bereiden en om elkaar snel op te zoeken wanneer er iets speelt. Dat doen we individueel per bestuurder via de staven, mappen en halfjaarlijkse gesprekken, maar vaak ook via het Bestuurlijk Overleg Stadsdelen Schoon (BOSS). Daar bespreken we verschillende onderdelen en resultaten met elkaar en nemen we gezamenlijk besluiten over de uitvoering.

De bestuurlijke taakverdeling is grofweg als volgt: de kaders zijn centraal opgesteld door de gemeenteraad en het college, en de uitvoering wordt afgestemd met de stadsdeelbesturen. De directie werkt dus voor 9 bestuurders als je Weesp daarbij optelt. De directeur Afval en Grondstoffen overlegt 2 keer per jaar met elke portefeuillehouder van de stadsdelen. Zij bespreken dan gebiedsgericht de Afvalplannen en de inzichten uit de monitor en andere data, om zo de staat van het afval te kunnen bepalen. Afval en Grondstoffen en Stadswerken werken samen met Toezicht en Handhaving Openbare Ruimte toe naar integrale momenten waarop de resultaten en de inzet van de directies in het dagelijks bestuur worden besproken.

	Taken bevoegdheden
Gemeenteraad	Vaststellen beleidskaders: Beleid Afval en Grondstoffen, Afvalstoffenverordening, Afvalstoffenheffing
College	Regie op de afvalketen en op de gemandateerde taken, is verantwoordelijk voor opstellen stedelijke kaders, afvalverwerking, stedelijke communicatie en inkoop en stuurt op de gezamenlijk afgesproken doelen en resultaten.
Dagelijks besturen van de stadsdelen	Gemandateerd voor een deel van de uitvoering van het beleid door middel van 13 bevoegdheden en 5 taken, te weten: inzameling huishoudelijk afval en inzameling reinigingsrecht, inzameling bedrijfsafval, vaststellen aanbiedlocaties, vaststellen van het uitvoeringsbesluit en de uitwerking daarvan in de afvalwijzer, vaststellen van het Afvalplan ipv gebiedsgerichte uitwerkingen, in aansluiting op de gebiedsopgave en gebiedsgerichte campagnes en communicatie.
Stadsdeelcommissie	Adviseert het DB van het stadsdeel.

3.3 Stadswerken

Stadswerken

Stadswerken is verantwoordelijk voor het dagelijks beheer van de openbare ruimte. Stadswerkers vegen de straat, legen prullenbakken, verwijderen onkruid, snoeien het groen, planten bomen, repareren gaten in wegen, plaatsen borden, smeren de bruggen, beheren de markten en we zorgen dat speeltoestellen geen mankementen vertonen. De Stadswerkers kunnen dit werk doen met de ondersteuning van voorraadbeheerders, wagenparkbeheerders, informatie-experts, planners, schouwers en medewerkers die meldingen en klachten behandelen. Samen zorgen we voor een schone, veilige, groene en leefbare stad.

We werken bij Stadswerken vanuit de bedoeling: “Een aangename openbare ruimte die uitnodigt om goed voor te zorgen”. Om dat te kunnen doen willen we een moderne beheerorganisatie zijn, waar we werken met vakmensen.

Doelen en resultaten (schoon)

Het Beleidskader “1Amsterdam Heel & Schoon” (2017) is het kader voor onderhoud, reiniging en assetmanagement. In dit kader hebben we vastgelegd dat we de landelijke CROW-normen gebruiken om de ambities op het gebied van beheer te formuleren. A is de hoogste graad en betekent 100% schoon. D is het laagste niveau en betekent vuil.

We hebben in de Begroting 2023 als doelstelling vastgesteld dat alle gebieden minimaal 80% op niveau B moeten scoren (volgens de CROW-systematiek). Onafhankelijke metingen stellen dit niveau vast. Daarbij wordt gekeken naar zwerfafval grof en hoe vol de prullenbakken zitten (vullingsgraad).

“Een aangename openbare ruimte die uitnodigt om goed voor te zorgen”

In 2022 haalden we de volgende resultaten:

Wijk	Zwerfafval Grof (B-niveau)	Vullingsgraad prullenbakken (B-niveau)
Centrum	84%	86%
Nieuw-West	85%	93%
Noord	95%	86%
Oost	93%	89%
Weesp	95%	96%
West	85%	88%
Zuid	92%	89%
Zuidoost	90%	92%
Amsterdam	**90%**	**90%**

Contact, informatie en overleg

De directeur van Stadswerken stemt op halfjaarlijkse basis af met de portefeuillehouders openbare ruimte in de stadsdelen. In dit gesprek informeert de directeur de stadsdeelbesturen over de doelen en resultaten rondom het dagelijks beheer van de hele openbare ruimte. Het stelt het bestuur in staat hierop te te sturen. De toelichting op o.a. de reiniging vindt plaats op basis van wederzijdse ervaringen en beschikbare resultaten die zijn samengevat in een factsheet.

Gebiedsgericht werken is één van de pijlers waarop Stadswerken is gebouwd. Zo is zijn de uitvoerende afdelingen per gebied georganiseerd. Zo kunnen we snel inspelen op gebied specifieke zaken of problemen. Daarnaast werken er binnen Stadswerken mensen die de problematiek op gebiedsniveau kunnen signaleren en opvolgen, zoals de buurtconciërges en de medewerkers kwaliteit schoon. Medewerkers van Stadswerken en de Stadsdelen lopen regelmatig samen in de buurt om eventuele knelpunten te signaleren. We volgen de acties die daaruit voortkomen, op.

Gebiedsbeheerder

Eén van die gebied specifieke functies is de gebiedsbeheerder. Bij deze persoon komen zaken die spelen op het gebied van dagelijks beheer samen. De gebiedsbeheerder heeft nauw contact met de gebiedsteams van het stadsdeel en andere ketenpartners (zoals V&OR en THOR) over het beheer van de openbare ruimte. De gebiedsbeheerder is de vooruitgeschoven post van Stadswerken in de gebieden en draagt zo zorg voor de afstemming van het integrale beheer met de partijen die rond dagelijks beheer in het gebied actief zijn (schoon, infra en civiel en groen). De gebiedsbeheerder is ook het eerste aanspreekpunt voor de stadsdeelbestuurders en zorgt ervoor dat actualiteiten tijdig worden gecommuniceerd.

Activiteiten Schoon

Schoon

De teams Schoon werken gebiedsgericht en verrichten dagelijkse reinigings- en schoonmaakwerkzaamheden in de openbare ruimte van de stad, om de met het bestuur afgesproken kwaliteit te realiseren. We reinigen straten, pleinen en markten.

Daarnaast vinden reinigingswerkzaamheden plaats bij evenementen, demonstraties en herdenkingen. Ook zien we toe op alle schoonactiviteiten die in het kader van het dagelijks beheer die door derden wordt uitgevoerd zoals door Pantar.
Voor elk gebied maken we uitvoeringsplannen op basis van de gebiedsopgaven en -prioriteiten. Gedurende het jaar passen we de verschillende uitvoeringsplannen zo nodig aan de hand van de beeldkwaliteit of voor-spellingen (forecasting) aan, zodat we daar kunnen werken waar het hardst nodig is.

Prullenbakken

Alle prullenbakken in de stad worden regelmatig vervangen. Daarbij kijken we ook welke bakken waar nodig zijn. De mogelijkheden waarbinnen dat kan, is opgenomen in het stedelijke kader.De planning leggen we vast in een vervangingsplan.

Het stadsdeel en Stadswerken kunnen afspreken op welke plekken prullenbakken een attentieverhogende waarde zouden moeten hebben, zodat ze goed opvallen. Ook hier gelden bepaalde spelregels voor, zo mogen deze prullenbakken alleen in drukke gebieden staan. De uitwerking kan worden afgestemd met de gebiedsbeheerder.

In de zomermaanden plaatsen we in enkele parken en recreatiegebieden ook tijdelijk grotere afvalboeien, of extra bakken om overlast door zwerfvuil te voorkomen. Daar is een communicatiecampagne aan verbonden, om Amsterdammers en bezoekers bewust te maken van het juist aanbieden van afval in de parken en recreatiegebieden, zoals stadsstranden.

Onkruid en blad op verhardingen verwijderen.

Met warm water zonder chemische middelen zorgen we dat het onkruid in de voegen van de verhardingen beperkt blijft. Dit is met name een uitdaging met vochtig en warm weer, waarbij onkruid goed gedijt. We ruimen herfstbladeren op wanneer dat nodig is om gladheid te voorkomen of verstikking van gazons. We laten echter bladeren zoveel mogelijk liggen waar dat kan, bijvoorbeeld in groen- of bosvakken. Gevallen bladeren leveren zo een bijdrage aan de biodiversiteit in de stad.

Tegengaan van wildplak en graffiti

Stadswerken verwijdert provocerende leuzen in de openbare ruimte. De uitvoering vindt planmatig en gebiedsgericht plaats. Stadswerken verwijdert ook bekladding en wildpak op gemeentelijke eigendommen op basis van meldingen van burgers. In 2023 waren dat 3665 meldingen in heel Amsterdam.

Tegengaan van drijfvuil
De wateren van Amsterdam zijn onderdeel van de openbare ruimte. Zwerfvuil op het oppervlaktewater (drijfvuil) ruimen we op basis van meldingen van burgers op met een visnet. In 2022 kwamen er 403 meldingen binnen in de hele stad. Grofvuil, zoals fietsen of bankstellen in het water, registeren we eerst en daarna ruimen we meerdere locaties tegelijk op.

Toiletten
Stadswerken houdt naast de straat ook de gemeentelijke urinoirs (plaskrullen) en toiletten schoon. Daarnaast zorgen we in het zomerseizoen voor de plaatsing en de reiniging van mobiele toiletten in enkele parken.

Buurtconciërges
In gebieden met een hoge gebruiksdruk is een buurtconciërge actief. De buurtconciërge signaleert en registreert knelpunten, zoekt naar oplossingen en handelt deze (indien mogelijk) zelf af. Omdat de vraag naar buurtconciërges vanuit de gebieden groter is dan het aantal beschikbare buurtconciërges, verdelen we de inzet op basis van een aantal criteria. Het gaat dan om gebieden waar de gebruiksdruk hoog is, het onderhoudsniveau structureel niet gehaald wordt, of gebieden die vanuit het bestuur zijn of worden aangewezen als aandachtsgebied.

Faciliteren bewoners
Stadswerken faciliteert bewoners die mee willen helpen met het opruimen van zwerfafval. Zij krijgen een grijper en een ring in bruikleen. Ten opzichte van vorig jaar signaleren we een toename van deze aanvragen. De prognose is dat dit alleen maar verder zal groeien. Dit is deels een gevolg van bewustwordingscampagnes. Daarnaast zien we dat Amsterdammers sinds de coronatijd meer initiatief nemen om samen met buurtgenoten hun omgeving schoon te maken en te houden.

3.4 Ambtelijk

Op ambtelijk niveau zijn er verschillende overleggen waarin het thema afval wordt besproken, op strategisch, tactisch en operationeel niveau.

Op clusterniveau is er de **kopgroep Stadsbeheer**, waar thema's gemeentebreed worden besproken. Er zijn ook verschillende thema-overleggen waarin de directies en stadsdelen elkaar spreken.

1. Ketenoverleg openbare ruimte

Frequentie: 8 keer per jaar.
Dit is een overleg tussen de directeuren van THOR, Afval en Grondstoffen en Stadswerken en 1 à 2 stadsdeeldirecteuren.

Doel: de dienstverlening rondom schoon, heel en veilig wordt stadsbreed besproken. In het overleg worden strategische besluiten genomen en gezamenlijke acties bepaald om de dienstverlening naar de gestelde doelen te loodsen. Het overleg is ook een escalatieroute voor problemen die uniek of politiek gevoelig zijn of die niet structureel via optimalisatie op kunnen worden gepakt.

2. Tactisch Overleg Schoon (TOS)
Dit overleg is in ontwikkeling.

Betrokkenen: de afdelingsmanagers van de verschillende directies.

Doel: optimaliseren van de afvalketen, verbeteren dienstverlening.

Escalatieroute voor problemen die structureel zijn en niet in het operationeel overleg opgelost kunnen worden.

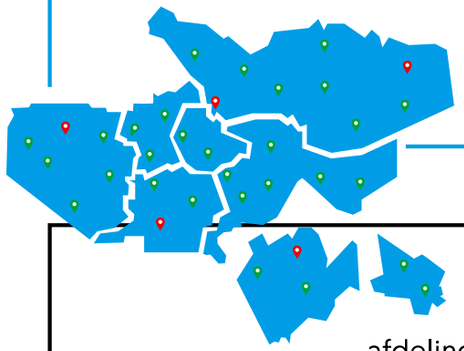
3. Operationeel Overleg Schoon, Heel en Veilig tafel

Frequentie elke twee weken

Betrokken: teamleiders inzameling A&G,Gebiedsbeheerders SW, Buurtconciërges SW, Groenonderhoud SW, toezichthouders THOR, programmamanager gebied A&G.

Doel: dagelijkse verbeterpunten bespreken rondom schoon, heel en veilig in de openbare ruimte, meldingen doornemen, operationele afspraken maken om dienstverlening soepeler te laten lopen en structurele problemen benoemen om te escaleren naar een ander niveau wanneer nodig.
Naast de overleggen vinden we elkaar natuurlijk ook via projecten en programma's en via de programmamanagers gebied.

Procesplaat Afval overlastlocaties

Clusteroverleg

Frequentie 1 keer per maand

Directeuren Stadswerken, Afval en Grondstoffen, THOR stedelijk directeur, directeur stadsdelen, dienstverlening & belastingen

Besproken wordt:
- Voortgang Gebiedsopgaven
- Lijst niet op te lossen locaties uit TOS
- Vervolgacties worden uitgezet

Tactisch Overleg Schoon

Frequentie 1 keer per maand

afdelingshoofden Inzameling A&G, schoon Stadswerken, Handhaving THOR

Besproken wordt:
- Voortgang Gebiedsopgaven
- Lijst niet op te lossen locaties uit OO's
- Vervolgacties worden uitgezet

Als oplossen niet lukt:
- Onderbouwd opschalen naar Ketenoverleg

Noord	Nieuw-West	West	Centrum	Zuid	Oost	Zuidoost
freq: 1x per 2 weken	freq: 1x per 2 weken	freq: 1x per 2 weken	freq: 1x per 2 weken	freq: 1x per 2 weken	freq: 1x per 2 weken	freq: 1x per 2 weken

Operationeel Overleg

Deelnemers o.a. kwaliteitsmanager schoon (SW), teamleider inzameling (A&G), teamleider grof (A&G), teamleider schoon (SW), teamleider groen(SW), Buurtconciërge (SW), THOR

Meldingen worden:
- opgepakt en opgelost,
- doorgezet naar ABP
- aangemerkt als Afval Overlast Locatie

Als oplossen niet lukt:
- Onderbouwd opschalen naar TOS

SIG meldingen bewoners, buurtcongiërges, gebiedsmakelaars, stadsdelen, bestuurders etc

Terugkerende meldingen
- afval en reiniging door derden en eigen mensen

3.5 Gebiedsgerichte communicatie

Afval en Grondstoffen heeft sinds de zomer van 2022 3 programmamanagers gebied die aanspreekpunt en accounthouder zijn bij alles wat er speelt binnen A&G en het stadsdeel. Zij hebben de 7 stadsdelen en Weesp onderling verdeeld.

Afval en Grondstoffen heeft een communicatiestrategie die vooral project-, programma- en fractie gestuurd is ingericht. Dit heeft een aantal jaar goed gewerkt, maar als directie merken we dat een extra dimensie nodig is. In 2023 zorgt de directie Afval en Grondstoffen voor een update van de communicatie-strategie. We werken zowel op inhoud (projecten, programma's en afvalfractie) als in gebieden.

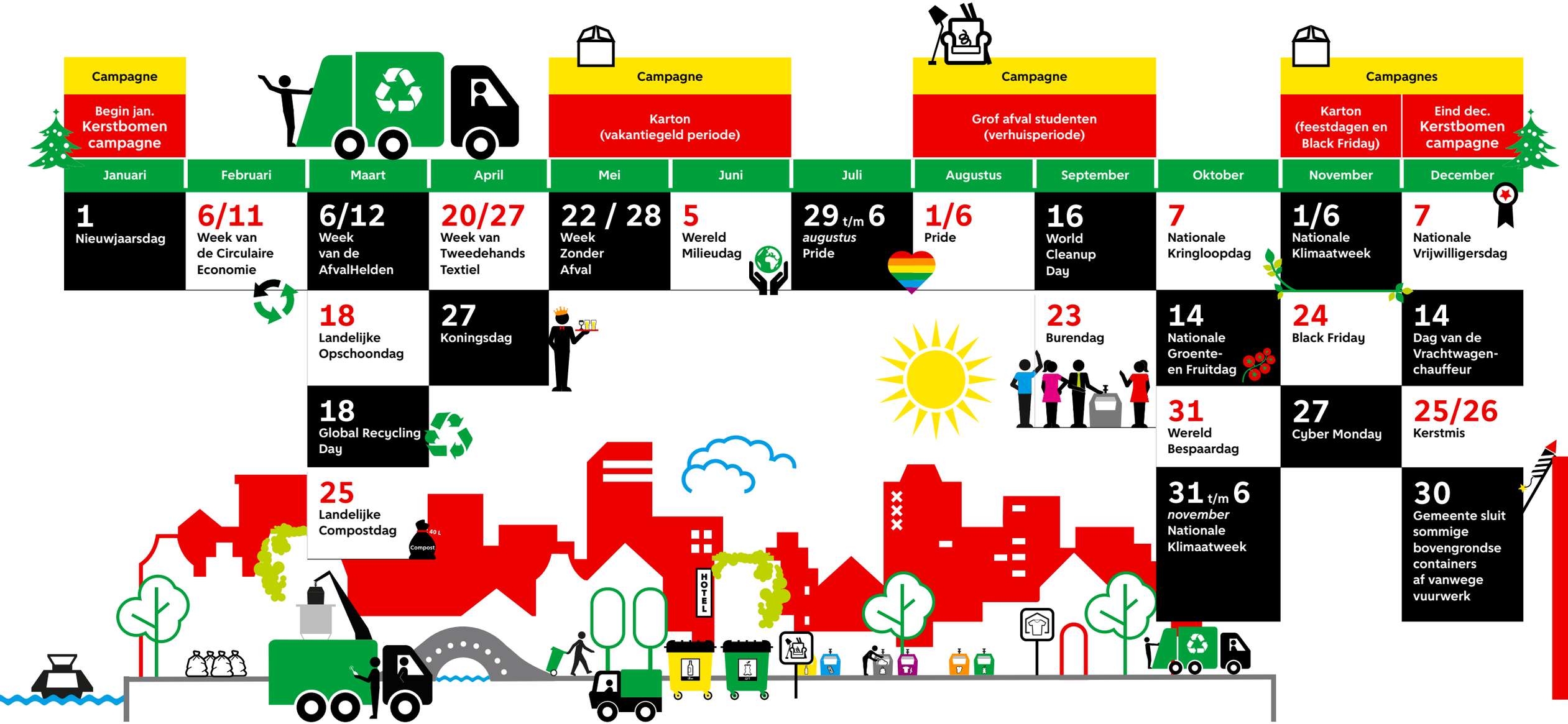
We merken ook dat de gemeentelijke standaard communicatie niet altijd toereikend is voor alle doelgroepen. Met de gebiedsgerichte aanpak willen we binnen gebieden meer gevoel krijgen bij en beter communiceren met bewoners die een taalachterstand hebben, een andere taal spreken of meer baat hebben bij visualisaties dan bij teksten. Daarnaast moeten we rekening houden met de digitale vaardigheden van de bewoners en daar onze communicatiestrategie op aanpassen. Binnen de aanpak bijplaatsingen doen we hier al ervaring mee op. We hebben ook een eerste onderzoek gedaan in onder andere Oost om de communicatie passender te maken. Deze lijn gaan we doorzetten.

Kartoncampagne 2022 stimuleert mensen om karton te scheuren om te voorkomen dat karton in de container weer uitvouwt en de container blokkeert.

Jaaroverzicht Afval en Grondstoffen 2023

Aanpak bijplaatsingen Communicatieaanpak 2023

Maand	Onderwerp	Haakje
Januari		
Februari	**Campagne ondernemers & bewoners** Rondom winkelstraten (i.o.m. Bedrijfsafval)	
Maart		
April	**Campagne restafval**	Voorjaarsschoonmaak Voorkom ratten
Mei	**Campagne restafval**	Voorjaarsschoonmaak Voorkom ratten
	Campagne Karton 'Samen scheuren we de stad schoon'	Vakantiegeld
Juni	**Campagne Karton** 'Samen scheuren we de stad schoon'	Vakantiegeld
Juli		Vakantiegeld
Augustus	**Campagne grof afval studenten**	Verhuizingen
September	**Campagne grof afval studenten**	Verhuizingen
Oktober		
November	**Campagne Karton** 'Samen scheuren we de stad schoon'	Black Friday
December	**Campagne Karton** 'Samen scheuren we de stad schoon'	Sinterklaas & Kerst

Doelgroeponderzoek
- Rapportage Nieuw-West met toolbox
- Onderzoek & uitwerking stadsdelen

Interventielocatie
- Centrumlocaties
- Aangedragen locaties uit gebied
- 10 meest vervuilde locaties per stadsdeel

Programmamanager gebied
- Aansluiten op afvalplannen

Samenwerkingen met andere afdelingen en organisaties op het gebied van bijplaatsingen en verbetering dienstverlening
- Oplevering nieuwe woningen
- Informeren nieuwe bewoners

Engelstalige website

Ontwikkelen van nieuwe interventies

Gedragsgroep

Onderzoek & statistiek
- Meten, evalueren, doorontwikkelen

Colofon

Afvalplan Stadsdeel West

Bestuurlijk opdrachtgever
Wethouder Afval en Reiniging
Dagelijks Bestuur stadsdeel West

Ambtelijke opdrachtnemer
Directie Afval en Grondstoffen

Vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders
Dagelijks Bestuur stadsdeel West

Fotografie
Beeldbank gemeente Amsterdam
tenzij anders benoemd

Ontwerp
Ontwerpwerk

